

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

PO SLEDEH MOJSTRA PELIKANA

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORJA

Alja Roškar

Tilen Stropnik

MENTORICA

Urška Sotler, univ. dipl. bibliot. in prof. geogr.

Celje, marec 2011

III. osnovna šola Celje

PO SLEDEH MOJSTRA PELIKANA

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja:

Alja Roškar, 9. a

Tilen Stropnik, 9. a

Mentorica:

Urška Sotler, univ. dipl.

bibliot. in prof. geogr.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2011

KAZALO

1 POVZETEK	4
2 UVOD	5
2.1 CILJI IN HIPOTEZE.....	5
2.2 RAZISKOVALNE METODE.....	6
3 TEORETIČNI DEL	7
3.1 ŽIVLJENJE IN DELO JOSIPA PELIKANA.....	7
3.1.1 Pred letom 1919	7
3.1.2 Po letu 1919	9
3.1.3 Pomen Josipa Pelikana za Slovenijo in Celje	12
3.2 FOTOGRAFSKI OPUS JOSIPA PELIKANA.....	13
3.3 FOTOGRAFIJA V ČASU JOSIPA PELIKANA IN FOTOGRAFIJA DANES.....	15
3.4 FOTOGRAFSKI ATELJEJI JOSIPA PELIKANA.....	17
3.5 LITERATURA O MOJSTRU PELIKANU.....	19
3.6 RAZSTAVE.....	20
4 RAZISKOVALNO DELO NA TERENU: PO SLEDEH MOJSTRA PELIKANA	22
4.1 OBISK STEKLENEGA FOTOGRAFSKEGA ATELJEJA JOSIPA PELIKANA.....	22
4.2 CELJE NA FOTOGRAFIJAH JOSIPA PELIKANA IN CELJE DANES.....	25
4.2.1 Hotel Evropa	25
4.2.2 Celjski dom	26
4.2.3 Šubičev paviljon ob železniški postaji	27
4.2.4 Banka Celje	28
4.2.5 Narodni dom	29
4.2.6 Slovensko ljudsko gledališče Celje	30
4.2.7 Pogled na Jožefov hrib	31

4.2.8 Prešernova ulica.....	32
4.2.9 Mestni park.....	33
4.2.10 Celjski stari grad in pogled na mesto Celje.....	34
4.2.11 Splavarji na Savinji.....	36
4.3 ANKETA O ZNANEM CELJANU JOSIPU PELIKANU.....	37
4.4 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA.....	39
4.4.1 Kdo je bil Josip Pelikan?.....	39
4.4.2 Kdaj je živel?.....	40
4.4.3 Od kod je izvirala njegova družina?.....	41
4.4.4 Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo?.....	43
4.4.5 Kje stoji njegov atelje še danes?.....	44
4.4.6 Ali ste že kdaj obiskali Pelikanov atelje?.....	46
4.4.7 Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan?.....	47
4.4.8 Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan?.....	48
4.4.9 Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu?.....	49
4.4.10 Prepoznavnost objektov na Pelikanovih fotografijah.....	51
5 ZAKLJUČEK.....	59
6 VIRI IN LITERATURA.....	61
7 SEZNAM SLIK, TABEL, GRAFOV IN PRILOG.....	62
8 PRILOGE.....	64

1 POVZETEK

Fotografi so priče zgodb in dogodkov, ki jih piše življenje. So obrtniki in umetniki. Takšen je bil tudi Josip Pelikan, znameniti celjski fotograf. Celje se je spreminjalo pred njegovimi očmi in "očmi" njegovih fotografskih kamer. Pelikan je imel atelje blizu hotela Evropa, ki je idealna lokacija. Tako železniška postaja in center mesta sta na doseg roke. Bil pa je tudi zelo podjeten. Za reklamo je izbiral zelo izvirne prijeme, s katerimi je pridobival stranke in jih fotografiral v svojem studiu.

S pomočjo teoretičnega dela, v katerem sva preučila literaturo, ter dela na terenu sva odšla po sledih mojstra Pelikana. Obiskala sva edinstveni stekleni atelje, kjer sva izvedela veliko o Pelikanu in njegovem delu. Delo na terenu pa je obsegalo fotografiranje in primerjavo stavb, ki jih je fotografiral že mojster Pelikan, ter anketo o poznavanju fotografa in njegovega dela.

In kako Celjani poznamo Josipa Pelikana? Na splošno poznamo njegovo ime, o podrobnostih pa so seznanjeni redki, zlasti starejši, ki se dobro spominjajo, kako pomembno vlogo je imel Pelikanov atelje v življenju Celja nekoč. In danes? Malo mladih ve, kje je njegov atelje, zlasti tistih, ki ne živijo v centru mesta. Tudi v Celju se je mestni utrip preselil na obrobje.

Mojster Pelikan bi tudi danes moral biti bolj prisoten v naši zavesti in v našem mestu. Takih, kot je bil on, ni veliko in prav je, da se jih spominjamo.

2 UVOD

Fotografi potujejo po našem planetu. So priče zgodb, sreče, veselja, žalosti, razočaranja in drugih dogodkov, ki jih piše življenje. Sledijo zgodbam in jih iščejo. V tem iskanju pridejo do krajev, pokrajin in obrazov. Zgodi se čarovnija in ko vidiš izdelek – fotografijo – vate gledajo radovedne oči ali pa prelepa pokrajina. Takrat vidiš umetnost. Kot bi kdo s čopičem narisal prelepe oblike. Za tem stremijo vsi fotografi.

Tudi Josip Pelikan je bil umetnik. Umetnik, ki so ga občudovali vsi. Pelikan je bil res nekaj posebnega. Fotograf, kronist in poslovnež. Spremljal in obeleževal je življenje. Celje se je spreminjalo pred njegovimi očmi in pred “očmi” njegovih spremljevalk – fotografskih kamer.

2.1 CILJI IN HIPOTEZE

Sva devetošolca, ki naju poleg šolskega dela veseli še mnogo drugih stvari. Vsak dan hodiva mimo nekaterih celjskih znamenitosti, tudi mimo znamenitega celjskega steklenega ateljeja fotografskega mojstra Josipa Pelikana. Rada opazujeva dobre fotografije, tako s te ali z one strani objektiv. Zanimalo naju je, koliko Celjani in Neceljani, mlajši in starejši, poznajo našega velikega Celjana Josipa Pelikana. Njegovo ime sva poznala že od prej, a priznava, da samo bežno, zato sva se odločila, da ga podrobneje spoznava. Meniva, da bi moral vsak, predvsem pa Celjan, poznati Josipa Pelikana, saj je to najbolj znani celjski fotograf in tudi eden izmed najbolj znanih slovenskih fotografov. Ker sva ljubitelja fotografije in se želiva tudi v prihodnosti več ukvarjati s to umetnostjo, je bila ta naloga še toliko bolj mikavna, saj naju je zanimala zgodovina celjskih fotografov. Eden izmed ciljev naloge je bil fotografirati Celje danes ter ga primerjati s Celjem na Pelikanovih fotografijah. Ta del je bil najbolj dinamičen del raziskovalne naloge in kar predstavljala sva si, koliko časa je moral porabiti Josip Pelikan s svojimi velikimi kamerami in steklenimi ploščami, da je fotografiral Celje, saj sem že jaz s svojo lahko kamero potreboval kar nekaj časa, da sem prišel do spodobnih posnetkov.

Pri najinem delu sva si postavila naslednje hipoteze:

Večina anketirancev pozna ime Josipa Pelikana in ve, da je bil znani celjski fotograf.

Anketiranci, ki živijo v centru Celja, vedo več o Pelikanu kot tisti, ki živijo na obrobju.

Starejši anketiranci vedo več o Pelikanu kot mlajši.

Čeprav je Pelikanov studio v samem centru Celja, ga je doslej obiskalo malo anketirancev.

Starejši anketiranci v večji meri prepoznajo objekte s fotografij iz časa Josipa Pelikana kot mlajši.

Učenci iz okolice Celja redko prihajajo v center Celja, zato zelo slabo poznajo mestno središče.

Celje se je od Pelikanovih časov vidno spremenilo.

2.2 RAZISKOVALNE METODE

Za najino raziskovalno nalogo so bile uporabljene naslednje metode:

- a) študij strokovne literature,
- b) obisk ateljeja Josipa Pelikana,
- c) anketa med učenci III. triade treh celjskih osnovnih šol iz centra Celja in iz okolice Celja,
- č) anketa med odraslimi prebivalci Celja in tistimi iz okolice Celja,
- d) analiza rezultatov,
- e) sinteza ugotovitev,
- f) fotografiranje in primerjava fotografij današnjega stanja s fotografijami Josipa Pelikana.

Pri delu nisva imela posebnih težav. Najbolj sva uživala pri terenskem delu, pri fotografiranju in primerjavi fotografij, pa tudi obisk Pelikanovega studia je bil po zaslugi odlične kustosinje, ki nama je na nazoren način predstavila delo našega velikega umetnika, zelo zanimiv. Prav tako je bilo zanimivo analizirati anketne vprašalnike, čeprav sva ugotavljala, da so nekateri učenci reševali vprašalnike preveč mimogrede.

ZAHVALA

Na tem mestu se zahvaljujemo mentorici Urški Sotler za pomoč in spodbude pri raziskovalni nalogi ter Gabrijeli Sotler, predmetni učiteljici slovenščine, za lektoriranje.

3 TEORETIČNI DEL

3.1 ŽIVLJENJE IN DELO JOSIPA PELIKANA

3.1.1 Pred letom 1919

Fotografija 1: Josip Pelikan (vir: Josip Pelikan, 1996)

Naš veliki fotografski mojster Josip Pelikan se je rodil 9. decembra 1885 v Trbižu mami Barbari in očetu Antonu. Oba sta bila po rodu Čeha in fotografa. Josipov oče je vsak mesec potoval z vozom v Idrijo in tam fotografiral meščane, včasih je vzel s sabo malega Josipa in takrat je začel Josip Pelikan spoznavati fotografski poklic. Po materini smrti leta 1892 se je oče s sinom za stalno preselil v Idrijo. Zdelo se je, da se je obdobje Pelikanove ljubezni do fotografije končalo, vendar ga je oče začel pripravljati na šolanje za bodoči poklic fotografa. Njegov oče se je leta 1894 v Idriji ponovno poročil. Josip je obiskoval osnovno šolo v Idriji. Avgusta 1899 se je začel uvajati za fotografa in 12. aprila 1905 je končal šolanje z nazivom fotografski pomočnik. Spričevalo je podpisal njegov oče Anton. Po Josipovih besedah je bil njegov oče odličen mojster fotografske tehnike in se je rad zgledoval po njem.

Ni mu bilo še 20 let, ko je odpotoval na Dunaj in se zaposlil v ateljeju Brigitte. Tam je leta 1905 delal kot pomočnik. Prejel je pisno spričevalo in pohvalo, potem pa se je vrnil domov k očetu v Idrijo. Začel je z delom samostojnega fotografa, vendar le za kratek čas, saj je moral oditi v vojsko, kjer mu ni bilo lahko.

Cesarju je služil od 1. oktobra 1906 do 1. novembra 1909 in na koncu je dosegel stopnjo podnarednika ter bil dodeljen telefonistom. Po končanem služenju se je vrnil v Idrijo, kjer je začel z delom v ateljeju.

Po naravi so mu bili blizu telovadba, družabnost in narodna zavednost. Tako ga je sokolstvo, ki ga je vodil Engelbert Gangl, hitro pritegnilo, sokolska uniforma pa mu je prirasla k srcu. Pri sokolih je bil srečen, saj se je takrat zaljubil v Lebarjevo Marijano. Marijana je bila doma iz Brežic. Josip je 4. maja 1910 pri glavarstvu v Logatcu pridobil prvi obrtni list na svoje ime. 24. maja 1910 sta se Josip in Marijana poročila v Brežicah in mladi par je takrat sklenil, da bosta opravljala fotografsko obrt tudi v Brežicah. Tam se jima je naslednje leto rodila hčerka Nada.

Fotografija 2: Josip Pelikan v sokolski uniformi (vir: Josip Pelikan, 1996)

Pelikanov oče je stanoval z družino v Idriji in je julija 1912 umrl. Za takratne čase je dosegel lepo starost. To je bil tudi nekakšen povod, da se je Pelikan dokončno osamosvojil. Prosil je za gradbeno dovoljenje za lastno hišo s steklenim ateljejem. V fotografijo je uvedel tudi svojo ženo, ki mu je zelo pomagala.

Le dve leti pozneje se je pričela 1. svetovna vojna in poklican je bil v vojsko. Med vojno je imel nekako srečo v nesreči, saj mu ni bilo treba oditi na fronto, ampak je v nekem manjšem mestu na Madžarskem opravljal delo fotografa. Po štirih letih vojaške obveznosti se je z veseljem vrnil v Idrijo, kjer pa je bilo politično ozračje zelo vroče in

napeto, saj so mesto zavzeli italijanski vojaki, nekaj se jih je naselilo tudi v Pelikanovo hišo. Najprej je še bilo nekako znosno, kasneje pa je začelo postajati vse hujše.

S profesorjem Beblerjem, s katerim je rad obiskoval planinske postojanke, sta postala oblastem sumljiva, zato so Pelikanu svetovali, da se umakne iz Idrije. Za Pelikana je bil to hud udarec, saj je gradil vse svoje življenjske načrte v Idriji. Tako je sklenil, da se bo z družino preselil v Brežice, hišo in atelje v Idriji pa prodal. Na vlaku na poti do Brežic se mu je zgodilo nekaj popolnoma nepričakovanega. Srečal je znanca, ki mu je povedal, da je v Celju pred kratkim umrl fotograf Martin Lenz in da je njegova hiša s steklenim ateljejem naprodaj.

3.1.2 Po letu 1919

Josipa Pelikana na vlaku v Brežice prešine ideja, da se ustavi v Celju, kjer ostane do konca svojega življenja, Celje pa tako dobi odličnega kronista in dokumentarista celjske zgodovine. Josip Pelikan je najprej najemnik, že čez leto dni pa odkupi stekleni “pult atelje”, ki je izjemno pomemben arhitekturni in kulturni spomenik ter je edini še ohranjen stekleni atelje v Sloveniji, pa tudi v svetovnem merilu redek primer – je arhitekturni spomenik in spomenik fotografske kulturne dediščine.

Fotografija 3: Napis na ateljeju Josipa Pelikana (avtor: Tilen Stropnik)

Pelikan v tistem času ni bil edini fotograf v Celju, bil pa je edini, ki se je poleg portretne fotografije ukvarjal tudi z arhitekturno, planinsko, turistično, industrijsko in dokumentarno fotografijo. Takoj, ko je prišel v Celje, je dobil nov obrtniški list. S tem dovoljenjem je postal tudi član Pokrajinske zadruge fotografov za Slovenijo v Ljubljani. S hišo in steklenim ateljejem je Pelikan postal “pojem za nove razvojne smeri celjske fotografije.” (Pelikan, 1996, str. 19).

Leta 1922 se je rodila hčerka Božena. Tako so bili zdaj člani Pelikanove ožje družine štirje, ki so se kasneje vsi ukvarjali s fotografijo.

Fotografija 4: Družina Pelikan, 1929 (vir: Josip Pelikan, 2010)

Pelikanu je bila ena sama delavnica, atelje v Celju premalo. Takrat je bilo v navadi, da so imeli evropski fotografi eno ali več podružnic ter si s tem povečali promet. Pelikan je imel tako atelje tudi v Rogaški Slatini in Dobrni, svoje pomočnike pa je pošiljal tudi v druge zdraviliške kraje v bližini Celja. Včasih je bila fotografija zelo draga, zato opazimo na fotografijah večinoma le premožne ljudi. Njegovi motivi iz Rogaške Slatine so večkrat izšli v tisku kot razglednice, njegove posnetke pa lahko najdemo tudi v revijah in knjigah.

Poleg portretiranja in svojega lastnega dela je prejemal naročila celo od lastnikov tovarn (Cinkarna, Vesna, Emo, Rebekova tovarna tehtnic), da je fotografiral notranjost. Naročila je prejemal celo iz sosednjih republik, na primer iz Zagreba.

Josip Pelikan je bil tudi navdušen planinec. Najraje je zahajal v Kamniško-Savinjske Alpe. Napravil je lepe posnetke naše najlepše alpske doline, Logarske doline. Potoval je s kolesom in včasih potreboval cel teden za svoje fotografske izlete, saj je čakal po več dni, da so se razkrili oblaki in se je prikazalo sonce za idealen posnetek. Domači pa so ga doma nestrpno čakali. Zaradi velike teže svoje fotografske opreme je imel pogosto s sabo tudi kakšnega vajenca.

Fotografija 5: Navdušen planinec Josip Pelikan (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 6: Logarska dolina, kot jo je videl Josip Pelikan (vir: Josip Pelikan, 1996)

Obe hčeri sta šli po očetovih stopinjah. Starejša hči Nada je imela nekaj časa svoj atelje v Mariboru, bila je izredno dobra portretistka in je včasih celo fotografirala svojega očeta. Mlajša hči Božena pa je vse do konca prejšnjega stoletja nadaljevala očetovo delo v Celju.

Josip Pelikan je bil učen človek. Vsakodnevno je skrbel za svoje izobraževanje. Vsak dan naj bi po 10. uri sedel na stol, vzel v roke knjigo o fotografiji in eno jabolko. Mogoče je zato dočakal kar 92 let. Sledil je novostim na področju fotografije in fotografske opreme, kar dokazujejo tudi leica kamere, ki jih je imel med prvimi ter so ravno zato zelo dragocene. Z njimi je fotografiral dokumentarne fotografije, športne dogodke, politične dogodke in tudi prihod Nemcev v Celje na začetku 2. svetovne vojne ter streljanje talcev v Starem piskru med vojno.

Po pripovedovanju svojega očeta se Božena Pelikan spominja: "Mojega očeta so nemške oblasti aretirale že tretji dan po prihodu v Celje in ga odpeljale v zapor. Pozneje so skupino zapornikov gnali skozi mesto kot živino. Med trpini sta bila tudi moj oče in moj katehet Kovačič. Odpeljali so jih v mariborske zapore in pričakovali smo najhujše. Mama se je takrat zadrževala v Rogaški Slatini, za aretacijo je izvedela šele, ko se je vrnila. Sama žalost!" (Pelikan, 1996, str. 23)

Po 2. svetovni vojni je Josip Pelikan nadaljeval s svojim fotografskim delom. Vmes je moral zaradi zloma kolka kar dve leti počivati, kar je bilo zanj hudo trpljenje. A ko si je opomogel, je spet sedel na kolo s fotoaparatom v rokah in nadaljeval svoje delo. Močno se je posvečal delovanju v turističnem društvu in se zavzemal za boljšo turistično podobo svojega mesta.

V svojem življenju je Josip Pelikan prejel veliko priznanj, udeleževal se je raznih fotografskih razstav, tekmovanj, ne samo v Sloveniji, ampak tudi izven meja Jugoslavije.

Josip Pelikan, slovenski in predvsem celjski fotograf, je umrl v Celju 18. junija 1977. K večnem počitku so ga položili 21. junija 1977. "Za njim je ostalo neprecenljivo bogastvo: pričevanje o dogodkih, spremembah in rasti mesta ob Savinji, o njegovih ljudeh, ki jih ni več, in o tistih, ki rastemo iz njegovih korenin." (Pelikan, 2010, str. 13)

3.1.3 Pomen Josipa Pelikana za Slovenijo in Celje

Njegov pomen za Slovenijo in za Celje je bil nekoč in je danes zelo velik. Josip Pelikan je bil v času, ko je živel, pojem kvalitetne fotografije. Bil je mojster portretne fotografije in njegove stranke, znani obrazi slovenskega in tujega prostora, so to tudi potrjevali. Njegove fotografije so bile prepoznavne, tehnično in likovno zelo kvalitetne. V času, ko je živel, je bil zelo znan povsod, saj so ga vabili na delo tudi v tujino. Bil je zelo iskan in znan, česar pa ne moremo reči v današnjem času, saj se ga spomnijo le starejši, mlajše generacije pa pogosto sploh ne vedo, kdo je bil. Starejše generacije pa se ga rade spominjajo, če ne drugače, po ohranjenih fotografijah, ki so skrite v številnih domovih po podstrežjih in so že čisto zaprašene. Tako je tudi sam Josip Pelikan dejal, da moraš generacijam zapustiti vrednoto, ki pa je ne moremo meriti z denarjem. Tudi njegove fotografije so takšna vrednota, mi vsi pa poskušamo slediti tej njegovi misli.

3.2 FOTOGRAFSKI OPUS JOSIPA PELIKANA

Na Pelikanovih odličnih fotografijah vidimo Celjani svoje prednike in Celje nekaj desetletij nazaj. Na enih vidimo delavce, ki delajo v Cinkarni, drugič perico ob Savinji, spet drugje Narodni dom. Njegova fotografska zapuščina nam kaže življenje, delo, spremembe in ljudi v Celju in drugod. Najdemo pa spet tiste bolj "pustolovske" fotografije okoliških hribov, gora in dolin, ob katerih se zamislimo, le kako mu je uspelo tako lepo prikazati vso lepoto. Samo občudujemo ga lahko. Zaradi njegovih fotografij imamo zabeleženo spremembo zunanlega izgleda številnih pomembnih celjskih stavb, na primer Slovenskega ljudskega gledališča, pa stavb, ki jih ni več (na primer paviljon ob železniški postaji). Njegove fotografije industrijskih objektov nam omogočajo vpogled v razvoj Celja po drugi svetovni vojni, portreti pa prikazujejo naše prednike ter znane Slovence, ki so mu zaupali, da jih je fotografiral za zgodovino.

Pelikanov opus je prav neverjeten: v posebni fototeki Muzeja novejša zgodovine Celje hranijo okoli 30 000 originalnih fotografij z različno tematiko in več kot 5000 negativov (steklenih plošč). Zbirka pa se še vedno dopolnjuje.

Josip Pelikan je bil v prvi vrsti ateljejski fotograf. Mojstrstvo Josipa Pelikana kot ateljejskega fotografa je predvsem, kako obvladati svetlobo, kako ujeti njeno mehko, obrise in sence, ki jih včasih tisti, ki se ne ukvarjajo s preučevanjem človeškega obraza, skoraj ne opazijo, gube, strukturo in gladkost obraza, obleko, modne dodatke. Pelikan je bil ravno v tem odličen – bil je mojster svetlobe, kajti "svetloba je umetnost. Za slikanje že stoletja, za fotografe, umetnike moderne dobe, "slikarje" neponovljivih trenutkov stvarnosti, seveda še toliko bolj. Svetloba je prvinska moč fotografa – umetnika, svetloba je gibalno njegovega ustvarjanja, je njegovo orodje." (Pelikan, 2010, str. 14)

Josip Pelikan je imel predvsem odličen občutek za človeški obraz. Videl je svetlobo in toplino na njem, pa tudi kakšno majhno podrobnost ali pomanjkljivost, ki jo je potem z retuširanjem odstranil. Ljudje so hodili k njemu, se mu nasmihali pred objektivom in mogoče celo odšli v bližnji hotel Evropa na kavo ali čaj. Takrat ti pogled še ni segal na Mc Donald's in po ulicah so se še sprehajali ljudje, oblečeni po tedanji modi. Nekateri so se odpravljali na železniško postajo ali pa na obrežje Savinje ob vročem poletnem dnevu.

Pelikan v tistem času ni bil edini fotograf v Celju, bil pa je edini, ki se je poleg portretne fotografije ukvarjal tudi z arhitekturno, planinsko, turistično, industrijsko, dokumentarno fotografijo – na fotografski papir je zabeležil zgodovino mesta Celja in širše okolice. Tu ga je poleg težke mehovke skoraj vedno spremljala tudi manjša, že kar napredna kamera, podobna starim fotoaparatom, ki uporabljajo film. Na svojih fotografijah je obeležil celjske »slavne« zgradbe: Narodni in Celjski dom, Stari grad in hotel Evropa ... Obeležil pa je tudi zgradbe in življenje v Celju. Ne le, da je bil portretist, bil je kronist oziroma dokumentarist mesta Celja. Zabeležil je pomembne dogodke in spremembe v Celju. Pelikan je bil priča majhnim in velikim dogodkom mesta Celja, zato ga imenujemo tudi kronist mesta Celje. Dogodke je postavil v okvirje in ti okvirji danes visijo na stenah muzejev, v celjskem zdravstvenem domu in še kje. Tako je Pelikanov vsakdan tudi nam, njegovim naslednikom, vedno na očeh, da se od njega učimo in ga občudujemo.

Josip Pelikan je neverjetno rad zahajal v gore. In tam tudi fotografiral. Zapustil nam je fotografije ene izmed najlepših gorskih dolin v Evropi – Logarske doline. Po več dni je znal čakati na ravno pravo svetlobo. To je "stvar", na katero pravi fotograf zmeraj čaka. Takšno delo v gorah je bilo naporno. Brez pomočnikov, ki so mu pomagali prenašati težko opremo, verjetno ne bi zmožel.

Josip Pelikan je bil torej tudi arhitekturni in industrijski fotograf. Naročila je dobival neposredno od lastnikov velikih tovarn v Celju in okolici. Fotografiral je Tovarno emajlirane posode in še mnogo drugega. Njegov sloves portretnega fotografa je dosegel tudi brata Westen, ki sta potem postala njegova stalna stranka. Zaradi kvalitete njegovih fotografij sta ga zaprosila za fotografiranje njune tovarne. Pelikan je tako dobival lastnike kapitala kot redne stranke. "V Celju za časa Pelikana zagotovo ni bilo fotografa, ki bi se lahko z njim primerjal po kvaliteti, znanju ali strokovnosti nasploh."(Pelikan, 2007, str. 12)

Fotografiral je obrtniške razstave, trgovine in delavce v tovarnah. Med drugim tudi v Cinkarni. Te fotografije imajo visoko vrednost, saj je bilo Celje po I. svetovni vojni pomembno industrijsko središče. Pelikanove industrijske fotografije imajo tudi zelo natančno zapisane podrobnosti o izdelavi in oznake na hrbtnih straneh. Industrijska fotografija mu je prinesla eminentne stranke – lastnike obratov, tovarn, ustanov.

Nekateri se sprašujejo, ali je fotografija umetnost ali obrt. Verjetno – vsaj pri Pelikanu – malo obeh. Umetnosti in obrti. Pelikanovo izrazito fotografsko delovanje se je začelo, ko je prišel v Celje. Imel je studio blizu hotela Evropa, ki je naravnost idealna lokacija. Tako železniška postaja in center mesta sta na dosegu roke. Bil pa je tudi zelo podjeten. Za reklamo je izbiral zelo izvirne in nenavadne poteze, s katerimi je pridobival stranke – Celjanke in Celjane – in jih fotografiral v svojem studiu. Vedno je sledil delovnim postopkom, ki so narekovali različne prostore: majhne in velike, skromnejše ali bogatejše – vse za strankino dobro počutje. Po sprejemu je sledilo portretiranje. V steklenem ateljeju je moral ujeti pravo svetlobo. Potem je sledilo kopiranje na pozitiv; to je obdelal, razvil, odtisnil in razmnožil matrico. Sledilo je končno dejanje – retuširanje. Pripravil je kemikalije za fotografijo in opravil vse potrebne popravke, da bi stranka na fotografiji izgledala popolno. In navadno je bilo res tako.

3.3 FOTOGRAFIJA V ČASU JOSIPA PELIKANA IN FOTOGRAFIJA DANES

Fotografi iščejo zgodbe, nasmeh ljudi in dogodke – tako kot Josip Pelikan. Toda sedaj ne hodijo več naokoli s težkimi »škatlastimi« stroji na stojalu. Danes je fotografska oprema veliko bolj dovršena in delo veliko hitrejše kot včasih. Kljub sodobni opremi pa nas stare fotografije še zmeraj navdušujejo. Svetloba na njih je tako lepa. V današnjih časih je tudi reportažna fotografija bolj preprosta, ker so fotoaparati in stojala lažja. Še v prejšnjem stoletju bi veliko denarja porabili za filme, sedaj, nekaj desetletij kasneje, pa lahko z digitalnih spominskih kartic zbršeš vsak posnetek, ki ti ni všeč. Ni pa samo fotografska oprema tista, ki postaja boljša, tudi fotografi so čedalje boljši. S terena prinašajo fotografije, ki navdušujejo. A to je delal že Josip Pelikan več desetletij nazaj. Čas teče, tehnika je čedalje bolj dovršena in skoraj vsak lahko danes posname fotografijo zadovoljive kvalitete. A če želiš, da tvoja fotografija vsebuje tudi čarobnost in lepoto, moraš imeti še dosti več kot samo dober fotoaparat.

Z razvojem fotoaparati dobivajo vse nižjo ceno. Če bi hotel pred leti kupiti zrcalo-refleksen fotoaparat, bi zanj veliko plačal, danes pa ni več tako – pa še digitalen je. S takšno opremo uredništva pošiljajo fotografije dobesedno vsepovsod. Fotografi velikih svetovnih uredništev fotografirajo v jamah, na osemtisočakah, globoko pod vodo, ob vulkanih. Seveda so tudi med najboljšimi na svetu. To dokazuje, da je kljub tehničnemu razvoju še vedno potreben fotograf, ki vidi čarobnost in lepoto. Tak fotograf je bil Josip Pelikan.

Fotografi imajo pri svojem delu več fotoaparatorov; tako danes kot nekoč. Pelikan je imel več mehovk. Nekatere so bile ateljejskega tipa na velikih stojalih, nekatere pa je uporabljal kot popotne kamere; Pelikanova popotna kamera je zelo lep primerek. Oboje so kar precej velike. Fotoaparat danes brez spominske kartice ne more delovati in tako je bilo v Pelikanovem času brez močnega lesenega stojala in kasete za plošče. To sta bila dva izmed najpomembnejših delov fotoaparata. Tako kot ima danes fotograf veliko izbiro opreme, jo je imel proti koncu 19. stoletje že Pelikan. Evropska in ameriška podjetja so izdajala kataloge, v katerih je bila bogata izbira aparatov, objektivov, fotografskih plošč in drugih pripomočkov. Danes je podobno, le da je vse bolj tehnološko dovršeno in so spominske kartice zamenjale fotografske plošče.

Pelikan je svoje mehovke ateljejskega tipa uporabljal za portretiranje, mehovke srednjega tipa za razgledniške motive, popotne pa za svoje pustolovščine po gorah. Ne le, da si je lahko privoščil toliko kamer, bile so narejene v kvalitetnih evropskih podjetjih. Seveda je potreboval tudi različne objektivne. Tudi ti so bili zelo kvalitetni – nekateri so bili last podjetja, ki je imelo podružnice v Parizu, New Yorku, Londonu in Dunaju. Takšen objektiv je uporabljal na svoji popotni kameri. Nekatere izmed njih so se lahko skrčile na devet in pol centimetra, kar je neverjetno.

“Objektiv mu je bil čarobno oko, s katerim je želel ujeti ne le izbrani motiv, temveč tudi primeren izrez, širokokotni ali teleobjektivni.” (Pelikan, 1996, str. 31)

Pri fotoaparatu je bila nekoč pomembna svetlobna zmogljivost, realnost brez deformacij, mehkoba, ostrina, število časov, zaslonk in ne nazadnje tudi proizvajalec – tako kot danes. Vse te dobrine so dobremu fotografu omogočale dobro delo s čim manj zapleti. Pelikanu je to omogočala ena izmed njegovih zbirk starejših objektivov. Imel je objektivne z medeninastim obročem, ki je v dolžino meril celih osemindvajset centimetrov, 10-centimetrski objektiv z razponom zaslonke od 6,9 do 768 – da je v tistem času obstajal tak objektiv, bi bil marsikateri današnji fotograf presenečen – in goriščnico 480 centimetrov. Pelikan je imel objektivne zanimivih dimenzij; široke in kratke, kratke in ozke, velike in izredno težke. Vsi ti objektivni pa so že imeli podobno delovanje kot današnji. Imeli pa so posebnost: v začetku razvoja zaslonka še ni bila vgrajena in jo je moral fotograf menjavati. Vedno pa je obstajala možnost, da jo pozabi doma. Pri takem profesionalcu, kot je bil Josip Pelikan, se to ni dogajalo.

Delovanje fotografa je tudi danes zelo podobno – potrebuje dober fotoaparatus, objektiv, bliskavico in nadarjenost. Ohišje fotoaparata in objektivu delujejo na podoben način kot nekoč, le da so veliko bolj tehnološko razviti in velik del zavzame elektronika; tako pri razvijanju fotografij kot delovanju fotoaparata. Danes je v objektivu že naprava za zmanjšanje tresljajev, ki omogoča kvalitetne posnetke tudi v temi. Seveda pa tako nekoč kot danes s kvaliteto raste tudi cena. Najbolj pa se je od Pelikanovih časov spremenil nadzor nad osvetlitvijo. Električna nam je prinesla velike in majhne studijske reflektorje, difuzorje svetlobe in bliskavice, ki pa so že tako napredne, da lahko s svojo močno svetlobo, idealno kontrolo in brezžičnim upravljanje skoraj že nadomestijo reflektorje in zavzamejo zelo manj prostora.

Vsa ta tehnologija se je in se bo spreminjala, postajala boljša, a človek, umetnik in fotograf s svojo nadarjenostjo bo ostal najpomembnejši člen fotografskega procesa.

3.4 FOTOGRAFSKI ATELJEJI JOSIPA PELIKANA

Josip Pelikan ni imel svojega ateljeja le v Celju, ampak tudi v drugih slovenskih krajih, kjer je deloval. Svoje podružnice si je gradil zlasti v bližini zdravilišč, kjer so mu pri delu pomagali njegovi pomočniki.

Pelikanov prvi atelje je bil v Idriji v hiši, ki jo je zgradil sam ter v njej uredil tudi fotografski atelje. S tem ateljejem je Pelikan začel in se potem povzpел v narodnega mojstra fotografije.

Fotografija 7: Fotografski atelje v Idriji (vir: Josip Pelikan, 1996)

Celjski stekleni atelje je najbolj znan in edinstven v slovenskem, evropskem in svetovnem merilu. Pelikan je v teh krajih s svojimi ateljeji odlično posloval, najbolj donosen pa je bil prav gotovo celjski atelje.

Fotografija 8: Foto Pelikan nekoč (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 9: Foto Pelikan danes (avtor: Tilen Stropnik)

V Rogaški Slatini si je Josip Pelikan postavil slikovit paviljon, ki ga je kasneje moderniziral. Pelikan je pripovedoval, da so ga v Rogaški poznali mnogi ugledni gostje, predvsem tujci, in so ga zares cenili. Podružnico je imel celih 25 let, vse do leta 1948. Ko se je pričela turistična sezona, se je Pelikan odpravil v Rogaško Slatino ter celotno sezono ostal tam. Žena Marijana pa je ostala v Celju in vodila celjski atelje. V najboljših časih so imeli tudi 6 zaposlenih, ki so jih pošiljali na teren fotografirat. V Rogaški Slatini je fotografiral marsikatero znane

osebnosti, kot so bili pisatelj Josip Stritar, alpinist in pisatelj Julius Kugy, arheolog Franjo Bulić, starosta gasilcev Josip Turk, pisatelj Ivo Vojnović in drugi. Pelikan je bil navdušen tudi nad zunanjo podobo zdravilišča, panoramo ob različnem vremenu, pogledom na arhitekturne objekte in občirni park. Posnel je notranjost in mnoge prireditve, svoje pomočnike pa je pošiljal v druga bližnja zdravilišča: Dobrno, Rimske Toplice in Laško. Delovanje v Rogaški Slatini se je končalo leta 1948, ko so zakoni o nacionalizaciji hudo prizadeli številne obrtnike. Tako mu je ostala le še podružnica v Dobrni.

Fotografija 10: Pelikanov studio v Rogaški Slatini (vir: Josip Pelikan, 1996)

V vseh ateljejih so si logično sledili prostori, ki jih je Pelikan potreboval za dobro opravljanje svojega poklica. V vseh prostorih pa je igral glavno vlogo fotograf v vlogi obrtnika in umetnika ter kot človek z veliko potrpljenja in čuta za lepoto in želje portretirancev, da bi bili na fotografiji čim lepši.

3.5 LITERATURA O MOJSTRU PELIKANU

Dolgo časa o Josipu Pelikanu ni obstajala nobena knjiga, le posamezni članki v časopisih. Leta 1996 je tako izšla prva knjiga o Josipu Pelikanu, in sicer v sodelovanju Mohorjeve družbe Celje z Muzejem novejšje zgodovine Celje in je monografija treh piscev – Mirka Kambiča, Janeza Cvirna in Andreje Rihter. Kasneje sta izšli še dve knjigi, ki ločeno obravnavata Josipa Pelikana kot portretnega fotografa in Josipa Pelikana kot arhitekturnega in industrijskega fotografa. O Josipu Pelikanu je bilo napisanih tudi veliko člankov, ki ga predstavljajo kot mojstra fotografije, predstavljajo knjige o njem ali pa razstave njegovih fotografij.

3.6 RAZSTAVE PELIKANOVIIH FOTOGRAFIJ

Glede na to, da je Josip Pelikan zapustil več kot 25 000 fotografij, lahko sklepamo, da so bile le-te že velikokrat na ogled širši javnosti. Prva razstava njegovih del se je zgodila leta 1989 v Muzeju novejšje zgodovine Celje. Do sedaj se je zvrstilo že kar nekaj razstav o Josipu Pelikanu po širni Sloveniji. Bile so v Moderni galeriji v Ljubljani (leta 2006), v Krškem, v Murski Soboti, največkrat pa so jih na ogled postavili v rodnem Celju. Nekdanji Foto Pelikan so spremenili v muzej, posvečen v celoti spominu na Josipa Pelikana in njegovemu delu. Na razstavah v drugih mestih Slovenije so bile prikazane predvsem njegove fotografije, pa tudi pripomočki in orodja, s katerim je mojster delal. Pomemben dogodek se je zgodil tudi oktobra 2007, ko se je Pelikan "odpravil" v domovino svojih prednikov – Češko. Tam so namreč pripravili razstavo s Pelikanovimi fotografijami.

Fotografija 11: Pelikan se odpravlja na Češko (vir: Avguštinčič, 2007)

Obstaja pa tudi prav posebna razstava njegovih fotografij, in sicer v bivšem zaporu Stari pisker. Del razstave predstavljajo Pelikanove fotografije streljanja talcev, ki se je zgodilo 22. julija 1942. To so izjemne fotografije, a so bile le razvite v studiu Pelikan, ni pa jih posnel Josip Pelikan, saj mu streljanja niso dovolili fotografirati. Fotografiral jih je nemški oficir, nato pa so fotografije prinesli razvit v njegov studio. Čeprav je delo v temnici nadzoroval

vojak, ki ga je stražil med razvijanjem fotografij, mu je uspelo narediti kopije. Skril jih je na varno in jih po vojni podaril muzeju. Zato imajo izredno dokumentarno vrednost.

Fotografija 12: Streljanje talcev v Starem piskru (vir: Kregar, Počivavšek, 2002)

Pelikanove fotografije so na ogled v Zdravstvenem domu Celje, kjer pričajo o utripu mesta Celja v Pelikanovem času.

Pelikanove fotografije celjskega utripa hitro opazimo nasproti Pelikanovega studia, v izložbi hotela Evropa.

Fotografija 13: Utrip mesta Celje v Pelikanovem času – danes v izložbi hotela Evropa (avtor: Tilen Stropnik)

Muzej novejšje zgodovine Celje, v okviru katerega deluje Pelikanov muzej, trenutno pripravlja razstavo v Novem sadu, zato je nekaj predmetov iz stalne razstave že odšlo na pot za potrebe te razstave.

4 RAZISKOVALNO DELO NA TERENU: PO SLEDEH MOJSTRA PELIKANA

4.1 OBISK STEKLENEGA FOTOGRAFSKEGA ATELJEJA JOSIPA PELIKANA

Fotografija 14: Kažipot k Pelikanovemu fotografskemu ateljeju (avtor: Tilen Stropnik)

Fotografija 15: Pelikanov atelje je danes stisnjen med okoliške stavbe (avtor: Tilen Stropnik)

Ko prideš v fotografski studio Josipa Pelikana v Celju, takoj opaziš fotografije na zidu in zbirko objektivov v vitrini – njegovo bogato zapuščino. Ena najpomembnejših stvari, ki nam jih je mojster zapustil, so njegove fotografije in atelje v Celju. To ni navaden atelje, ampak evropska, slovenska in celjska redkost ter izredno pomemben arhitekturni spomenik in spomenik fotografske kulturne dediščine. Atelje je edini še ohranjeni stekleni atelje v Sloveniji, pa tudi v svetovnem merilu je redek primer.

Atelje je dal leta 1899 zgraditi fotograf Martin Lenz. Ateljeje takšne vrste, ki so jih imenovali “pult ateljeji”, so si fotografi gradili v 19. stoletju. Ta atelje se je hiše držal in jo pokrival s steklenim delom; pritličje je bilo zidano, v nadstropju pa je bil stekleni atelje.

Izredno dobro je ohranjen in tudi vsa fotografska oprema in pripomočki v njem so originalni; potrebno je bilo zamenjati le steklo, ki prepušča svetlobo v studio. Tudi za to so se restavratorji potrudili in so poiskali steklo, ki je najbolj podobno originalu.

Fotografija 16: Originalni napisi na stavbi ateklenega ateljeja (avtor: Tilen Stropnik)

V pritličju so razstavljeni Pelikanove fotografije, priznanja in objektivni. Tu vidiš tudi odlično ohranjeno temnico, kjer je potekalo razvijanje in retuširanje fotografij. Pri teh postopkih Pelikan ne bi mogel ničesar brez dobrih kemikalij, vode, ognja in seveda tudi potrebnega znanja. Odlično so ohranjeni pripomočki za razvijanje in retuširanje ter fotografski papir, na katerega je Pelikan ustvarjal svoje mojstrovine.

Odpraviš se v prvo nadstropje in tam te čaka sprejemnica v vsej svoji originalni lepoti. Zagledaš ogledalo, mizico in še kaj. Tu je potekal neke vrste sprejem, pri katerem so mu pomagali tudi njegovi družinski člani.

Potem se odpraviš v lepo osvetljen stekleni studio. Tako je, kot bi se vrnil k mojstru Pelikanu. Lepa ozadja, mizica, stoli, velike mehovke na masivnih lesenih stojalih in nad tabo prevleke iz blaga, s katerimi si je Pelikan pomagal usmerjati svetlobo.

Še nekaj neprecenljivega lahko najdemo na vsaki Pelikanovi fotografiji, po kateri se ta loči od ostalih. To je prepoznavni logotip, ki ga najdemo že na fotografijah iz Idrije, Brežic in kasneje v Celju.

Atelje si danes ogledujejo obiskovalci iz celega sveta, zlasti tisti, ki se ukvarjajo s fotografijo. Tudi promocija muzeja je pomembna; izvajajo delavnice za osnovne in srednje šole, izdajajo publikacije, sodelujejo s fotografskimi delavnicami. Šolska mladina obiskuje muzej v okviru tehničnih dni, starejši pa iz fotokrožkov in društev. Vsako leto se število obiskovalcev povečuje.

Pred leti so pripravili poseben Pelikanov dan »Sprehod s Pelikanom«, ko so cel dan posvetili Pelikanu, v sodelovanju s srednjimi šolami so izvedli natečaje, kjer so izdelali celo kolekcijo oblačil iz Pelikanovih časov. Tisti, ki se danes pridejo fotografirat v Pelikanov studio, se lahko preoblečejo v stara oblačila. Vse to in še več nam je mojster zapustil. Neprecenljive zaklade zgodovine.

Fotografija je nastala v razmerah, v katerih je fotografiral Pelikan; brez reflektorjev, dnevna svetloba in lep klasični fotografski studio iz prejšnjega stoletja – tudi danes so v njem popolne svetlobne razmere.

Fotografija 17: Fotografski atelje (avtor: Tilen Stropnik)

Fotografija 18: Mlada raziskovalca v steklenem ateljeju (avtorica: Urška Sotler)

4.2 CELJE NA FOTOGRAFIJAH JOSIPA PELIKANA IN CELJE DANES

Stare fotografije so zaklad, še posebej, če jih posname velik mojster Pelikan. Z zanimanjem sva jih ogledovala, potem pa sva se odločila, da jih „preslikava“ v današnji čas. Odpravila sva se na teren s fotografijami mojstra Pelikana in poskušala ustvariti fotografije, čim bolj podobne Pelikanovim.

4.2.1 Hotel Evropa

Fotografija 19: Hotel Evropa (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 20: Hotel Evropa danes (avtor: Tilen Stropnik)

Na Pelikanovi fotografiji vidimo še stari avtomobil pred hotelom Evropa, v današnjih časih pa tod mimo švigajo novi avtomobili, hotel je dobil soseda s hitro prehrano, večkrat pa je bil tudi obnovljen. Polepšali so fasado in pred hotelom postavili majhno teraso, kjer Celjani v poletnih mesecih pijejo kavo in jedo njihove dobre slaščice. Malo drugače poteka tudi cesta.

4.2.2 Celjski dom

Fotografija 21: Celjski dom (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 22: Celjski dom danes (avtor: Tilen Stropnik)

V začetku 20. stoletja so nasproti železniške postaje Nemci postavili Nemško hišo, ki naj bi že s svojo podobo opozarjala, da je Celje nemško mesto. Danes se stavba imenuje Celjski dom in še vedno stoji na istem mestu kot nekoč, a danes mu družbo delajo semaforji, paviljona ni več, nasproti Celjskega doma pa stoji prenovljena banka. Skozi to križišče poteka gost promet; ljudje se odpravljajo proti hotelu Evropa, proti zdravilišču Laško ali pa v celjske nakupovalne centre. Poslopje Celjskega doma je večinoma nespremenjeno.

4.2.3 Šubičev paviljon pri celjski železniški postaji

Fotografija 23: Šubičev paviljon pri celjski železniški postaji (vir: Josip Pelikan, 2007)

Fotografija 24: Mesto, kjer je nekoč stal Šubičev paviljon (avtor: Tilen Stropnik)

Šubičevega paviljona danes ni več, ostalo pa je drevo, platana, ki je stala poleg njega – je spomenik naravne dediščine. Tam, kjer je včasih stal paviljon, danes v vse smeri vozijo avtomobili. Ob prenovi cestišča so obljubili, da bodo paviljon postavili nazaj, a to se ni zgodilo in se je moral umakniti prometu. Razen drevesa tam nič več ne spominja na takratno stavbo – kiosk oziroma menjalnico, le Pelikanove fotografije.

4.2.4 Banka Celje

Fotografija 25: Ljudska posojilnica Celje (vir: Josip Pelikan, 2007)

Fotografija 26: Banka Celje danes (avtor: Tilen Stropnik)

Plečnikova zgradba Banke Celje na fotografiji izgleda skoraj nespremenjeno. Najbolj se je spremenilo cestišče s prehodom za pešce, semaforji, avtobusno postajo in lokalom pred kinom Metropol. Danes večina ljudi obiskuje kinodvorane v novih trgovskih centrih na obrobju Celja.

4.2.5 Narodni dom

Fotografija 27: Celjski narodni dom (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 28: Celjski narodni dom danes (avtor: Tilen Stropnik)

Narodni dom je bil že od časov, ko so ga zgradili, kulturno, politično in družabno središče celjskega slovenskega meščanstva. Trg pred Narodnim domom je zelo spremenjen. Že na prvi pogled opazimo velike krožne steklene kupole, ki zavzemajo velik del trga. Sprehajalci si lahko spočijejo na klopeh, spijejo kavo v kavarni. Tako kot v ostalih delih Celja so tudi tukaj nove prometne povezave – ta del je namreč danes kar prometen. Poslopje Narodnega doma pa se niti ni kaj dosti spremenilo.

4.2.6 Slovensko ljudsko gledališče Celje

Fotografija 29: Slovensko ljudsko gledališče Celje (vir: Josip Pelikan, 2007)

Fotografija 30: Slovensko ljudsko gledališče danes (avtor: Tilen Stropnik)

Zunanji izgled gledališča, ki so ga zgradili leta 1885, se je precej spremenil. Stavba ima malo drugačna poslopja, vendar pa ostaja pomemben del celjske kulture še danes, saj se v gledališču vrstijo predstave, v katerih igrajo številni najboljši slovenski igralci.

4.2.7 Pogled na Jožefov hrib

Fotografija 31: Pogled na Jožefov hrib (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 32: Pogled na Jožefov hrib danes (avtor: Tilen Stropnik)

Na Jožefovem hribu so se začeli v času Josipa Pelikana ljudje šele naseljevati, danes pa tu opazimo mnogo novih poslopij. Zelo opazna je razlika med poseljenostjo v preteklosti in

danes. Kljub veliko novim hišam pa hrib zaznamuje, enako kot včasih, cerkev oziroma samostan sv. Jožefa.

4.2.8 Prešernova ulica

Fotografija 33: Prešernova ulica (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 34: Prešernova ulica danes (avtor: Tilen Stropnik)

V centru starega dela Celja so zgradbe večinoma enake, večkrat sicer obnovljene, da imajo danes modernejšo podobo, a dejavnosti v njih so povsem druge. Trgovine Stermecki se spominjajo predvsem starejši. Danes je tu trgovina Tuš in tudi sladoleda danes ne prodajajo iz

vozičkov, a v bližini se najde kar nekaj sladoledarjev. Ob sobotah je ta ulica kar polna, tako kot je videti tudi na nekaterih Pelikanovih fotografijah.

4.2.9 Mestni park

Fotografija 35: Mestni park (vir: Josip Pelikan, 2007)

Fotografija 36: Mestni park danes (avtor: Tilen Stropnik)

Na prvi pogled se je mestni park močno spremenil. Nekatera drevesa so posekali, druga so še vedno tu in tudi vodnjak je še zmeraj v parku – le da je v nekoliko slabem stanju. Ograje, ki je prej obdajala pot, pa ni več.

4.2.10 Celjski Stari grad in celjska panorama

Fotografija 37: Celjski Stari grad (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 38: Celjski Stari grad danes (avtor: Tilen Stropnik)

Fotografija 39: Celjska panorama, 1936-1938 (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 40: Celjska panorama danes (avtor: Tilen Stropnik)

Celjski Stari grad so v zadnjih nekaj letih močno obnovili. Dostop na Friderikov stolp je spet možen in v gradu najdemo tudi grajsko trgovino in skriptorij. Ob pogledu z gradu na Celje pa vidiš kar nekaj sprememb. Celje se je vidno razširilo na obrobje in področje, kjer so bili v času posnete Pelikanove fotografije travniki, je danes v celoti pozidano. Na obrobju Celja se

razširjajo novi nakupovalni centri in industrijske cone. Tudi pot železnice in ceste se je spremenila, saj je v času Pelikanove fotografije železniška proga potekala tam, kjer poteka danes cestni promet, pa tudi tok reke Voglajne se je spremenil. Starega lesenega kapucinskega mostu pa ni več.

4.2.11 Splavarji na Savinji

Fotografija 41: Splavarji na Savinji in pogled na Stari grad (vir: Josip Pelikan, 1996)

Fotografija 42: Pogled na obrežje Savinje in Stari grad danes (avtor: Tilen Stropnik)

Časi, ko so se po Savinji “prevažali” splavarji, je že davno minil. Obrežje Savinje je gosto poraslo, se pa odpira prelep pogled na celjski Stari grad, ko se približujemo Celju. Danes je pogled bolj “bogata”, saj so grad obnovili in izgleda še bolj mogočen kot nekdanj.

4.4 ANKETA O ZNANEM CELJANU JOSIPU PELIKANU

Da bi raziskala, kako Celjani in Neceljani, mlajši in starejši, poznajo Josipa Pelikana, sva se odločila, da sestaviva anketni vprašalnik. Pisna anketa o poznavanju Josipa Pelikana je obsegala deset vprašanj predvsem zaprtega tipa, pri katerih so morali anketiranci izmed naštetih prepoznati pravilni odgovor. Nekaj vprašanj pa je bilo tudi odprtega tipa – tu so morali anketiranci sami zapisati odgovor ali več odgovorov. Zadnje vprašanje o prepoznavanju stavb, ki jih je fotografiral Josip Pelikan, sva zastavila tako, da so morali anketiranci sami prepoznati eno izmed znanih stavb v Celju in okolici s Pelikanovih fotografij.

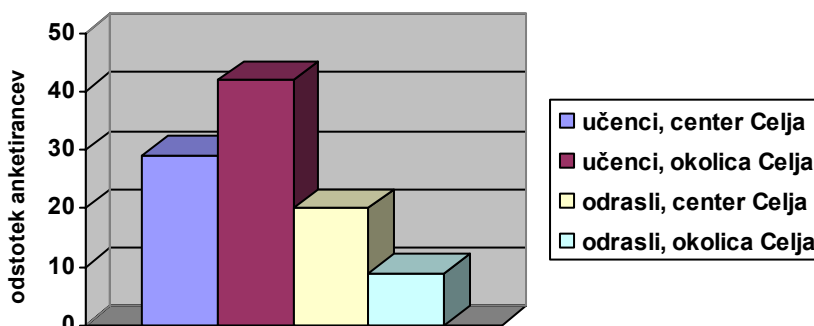
Anketni vprašalnik sva razdelila 152 učencem III. triade treh osnovnih šol, in sicer učencem osnovne šole v strogem centru Celja in učencem dveh osnovnih šol, ki ležita v okolici Celja.

Anketne vprašalnike sva razdelila tudi 62 odraslim, tistim, ki živijo v centru Celja in okolici.

Tabela 1: Anketiranci glede na kraj bivanja in spol

	učenci center Celja		učenci okolica Celja		odrasli center Celja		odrasli okolica Celja	
	število	%	število	%	število	%	število	%
M	37	17 %	45	21 %	12	6 %	8	4 %
Ž	25	12 %	45	21 %	30	14 %	12	5 %
skupaj	62	29 %	90	42 %	42	20 %	20	9 %

Grafikon 1: Anketiranci glede na kraj bivanja

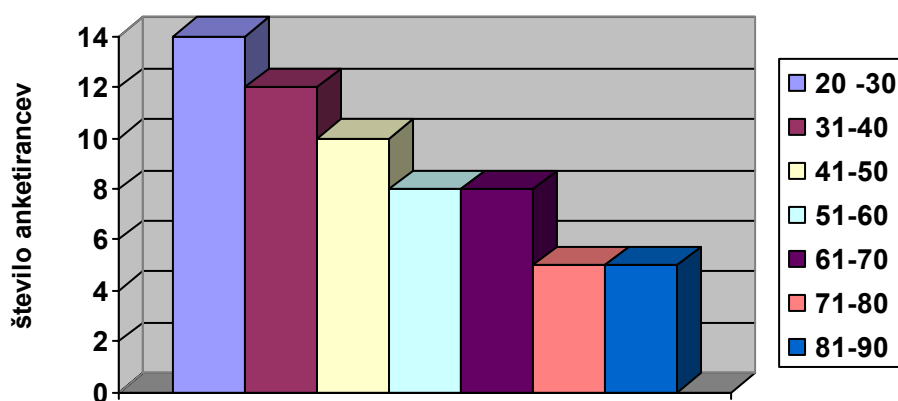
Učenci so bili stari med 13 in 15 let. Namenoma sva jih izbrala iz III. triade, saj sva predvidevala, da bi ti že lahko kaj vedeli o Josipu Pelikanu in Celju nasploh.

Starost odraslih anketirancev je bila naključna, od 20 do 90 let. Predstavljena je v spodnji tabeli in grafikonu.

Tabela 2: Starost odraslih anketirancev

	odrasli center Celja	odrasli okolica Celja
	število	število
20–30	8	6
31–40	6	6
41–50	8	2
51–60	7	1
61–70	5	3
71–80	3	2
81–90	5	
skupaj	42	20

Grafikon 2: Starost odraslih anketirancev

4.5 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

4.5.1 Kdo je bil Josip Pelikan?

Tabela 3: Kdo je bil Josip Pelikan?

UČENCI

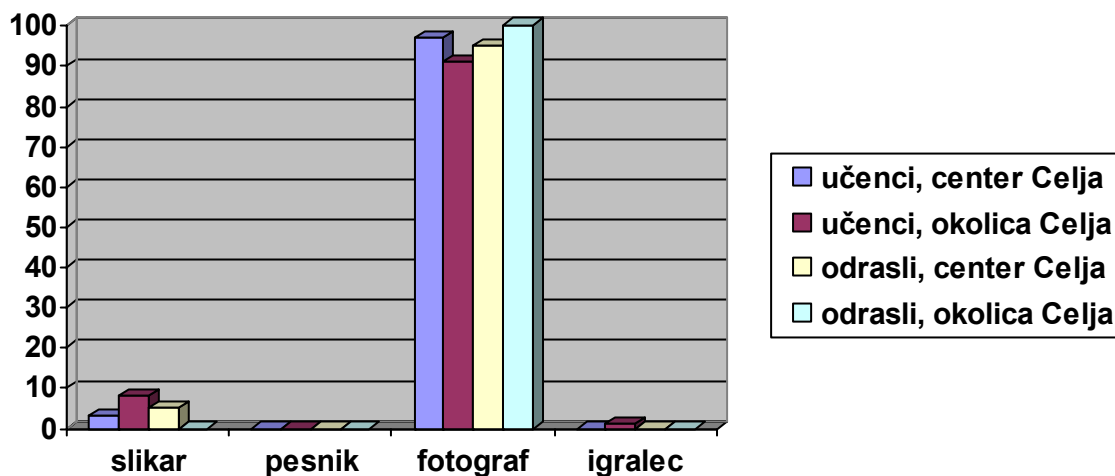
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
slikar	2	3 %	7	8 %
pesnik	-	-	-	-
fotograf	60	97 %	82	91 %
igralec	-	-	1	1 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 4: Kdo je bil Josip Pelikan?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
slikar	2	5 %	-	-
pesnik	-	-	-	-
fotograf	40	95 %	20	100 %
igralec	-	-	-	-
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 3: Kdo je bil Josip Pelikan?

Iz rezultatov ankete je razvidno, da večina anketirancev ve, da je bil Josip Pelikan fotograf. Vseeno pa ugotovimo, da njegovo ime najbolj poznajo anketiranci iz središča mesta, ki se vsakodnevno sprehajajo mimo Pelikanovega ateljeja. Kar 8 % učencev iz šol z obrobja Celja meni, da je bil Pelikan slikar. Verjetno so zaradi »fotografskih« vprašanj v nadaljevanju ankete o tem nekateri tudi sklepali in naknadno prečrtali odgovor slikar ter obkrožili odgovor fotograf, kar je razvidno tudi iz anket (prečrtan odgovor slikar). Bolj ko gremo torej iz centra Celja, učenci manj poznajo Josipa Pelikana. Pri odraslih pa je drugače, saj njegovo ime poznajo tudi tisti, ki ne stanujejo v strogem centru Celja. Menimo, da je poznavanje imena Josipa Pelikana stvar splošne izobrazbe, zato bi vsaj to, da je bil Josip Pelikan fotograf, moral vedeti sleherni Celjan in Slovenec.

4.5.2 Kdaj je živel?

Tabela 5: Kdaj je živel?

UČENCI

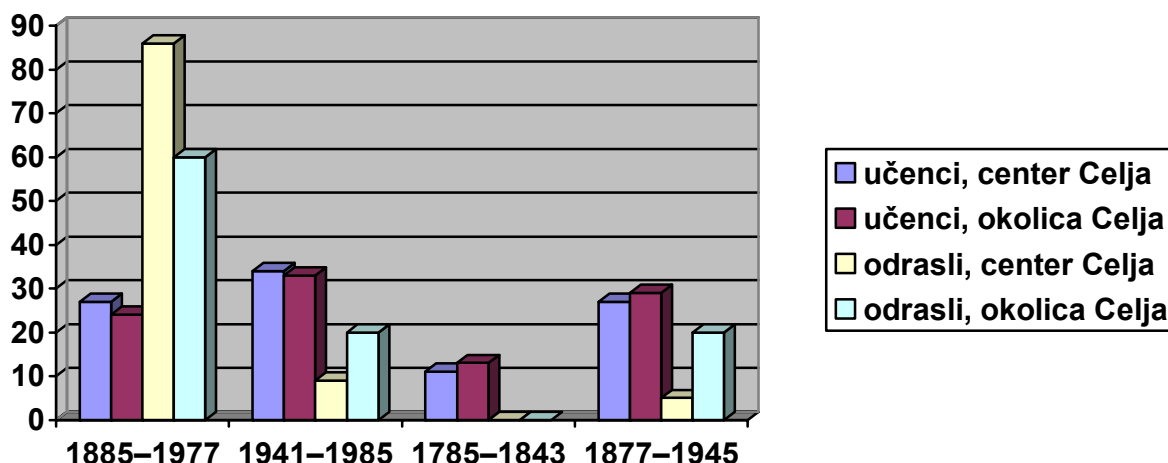
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
1885–1977	17	27 %	22	24 %
1941–1985	21	34 %	30	33 %
1785–1843	7	11 %	12	13 %
1877 –1945	17	27 %	26	29 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 6: Kdaj je živel?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
1885–1977	36	86 %	12	60 %
1941–1985	4	9 %	4	20 %
1785–1843	-	-	-	-
1877–1945	2	5 %	4	20 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 4: Kdaj je živel?

Iz rezultatov ankete je razvidno, da učenci niso najbolj prepričani in so ugibali, kdaj točno je živel Pelikan, saj se jih je največ odločilo za napačen odgovor, odgovori pa so bili precej enakomerno porazdeljeni. Tako učenci iz centra mesta kot iz okolice so verjetno pri tem vprašanju precej ugibali. Za odrasle pa ne velja enako, saj jih je velika večina ugotovila točni letnici Pelikanovega rojstva in smrti. Kar 86 % ljudi iz centra in malo manj, 60 %, iz okolice ve, da se je Pelikan rodil leta 1885 in umrl leta 1977. Odrasli le malo bolje ali bolj podrobno poznajo Pelikana kot mladi oziroma premorejo tudi več logičnega razmišljanja.

4.5.3 Od kod je izviral njegova družina?

Tabela 7: Od kod je izviral njegova družina?

UČENCI

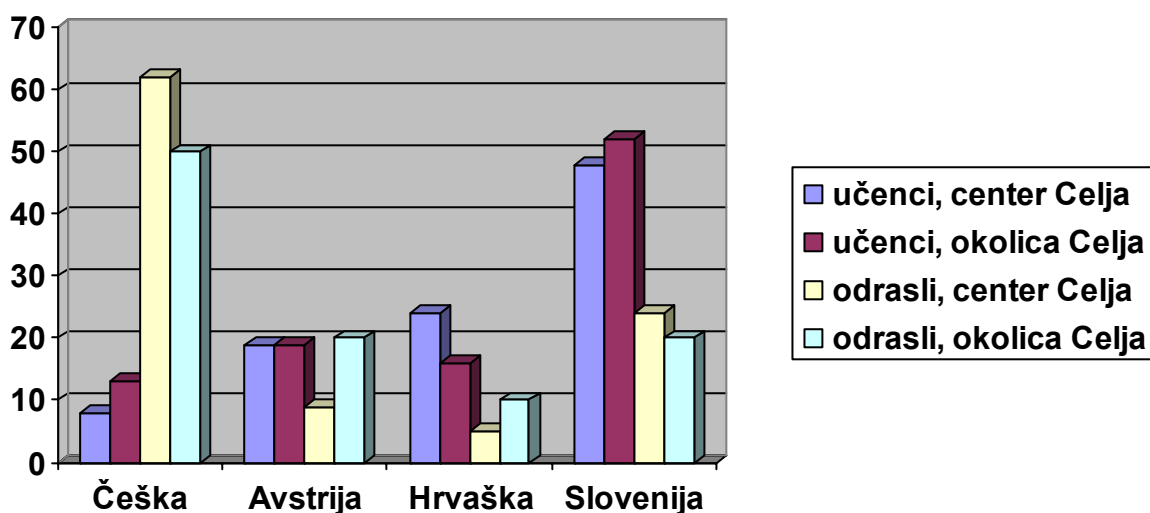
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
s Češke	5	8 %	12	13 %
iz Avstrije	12	19 %	17	19 %
iz Hrvaške	15	24 %	14	16 %
iz Slovenije	30	48 %	47	52 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 8: Od kod je izvirala njegova družina?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
s Češke	26	62 %	10	50 %
iz Avstrije	4	9 %	4	20 %
iz Hrvaške	2	5 %	2	10 %
iz Slovenije	10	24 %	4	20 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 5: Od kod je izvirala njegova družina?

Pri tem vprašanju so imeli učenci velike težave, saj jih je najmanj podalo pravilni odgovor (le 8 oziroma 13 %). Velika večina jih je mislila, da le ne more spadati nikamor drugam kot v Slovenijo, nekatere pa je njegovo ime spominjalo na sosednjo Hrvaško. Kar pa lahko rečemo za učence, pa ne velja za odrasle, saj jih je spet večina pravilno ugotovila, da izhaja Pelikanova družina s Češke.

4.5.4 Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo?

Tabela 9: Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo?

UČENCI

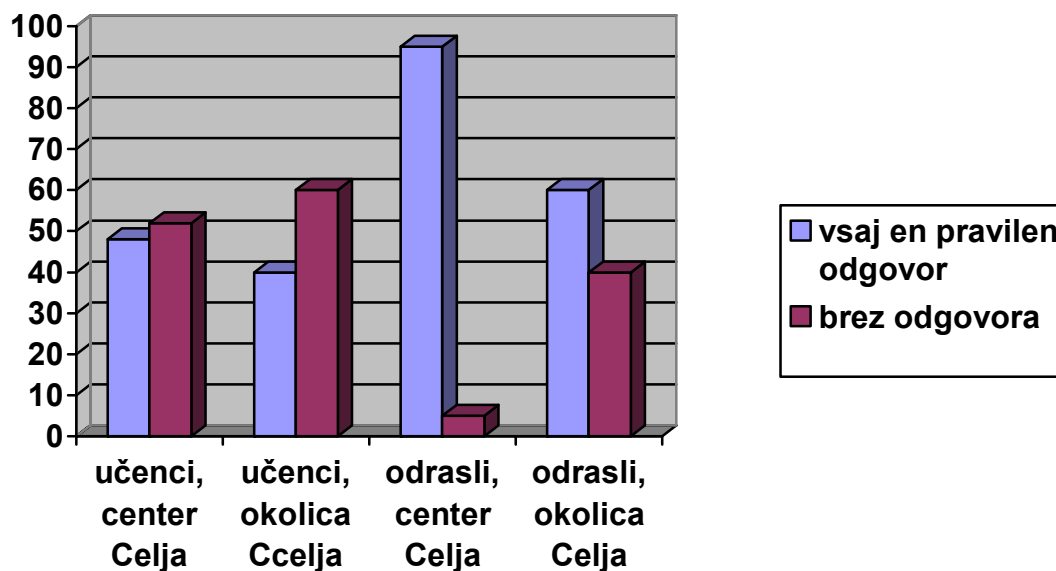
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
vsaj en pravilen odgovor	30	48 %	36	40 %
brez odgovora	32	52 %	54	60 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 10: Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
vsaj en pravilen odgovor	40	95 %	12	60 %
brez odgovora	2	5 %	8	40 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 6: Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo?

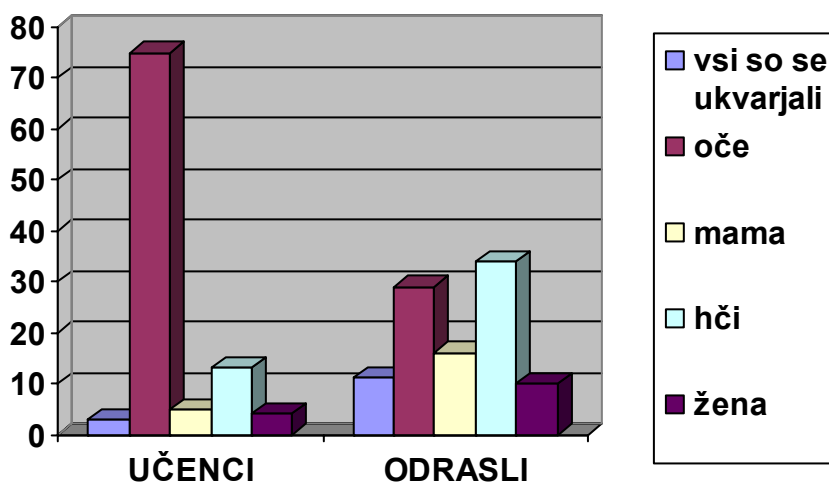

Pri tem vprašanju so lahko anketiranci podali več odgovorov.

Med mladimi iz centra Celja in iz okolice ni bistvene razlike. Približno polovica učencev je podalo vsaj en pravilen odgovor, polovica pa nepravilnega ali jih na vprašanje sploh ni

odgovorila. Veliko jih je podalo tudi nepravilne odgovore, kar pomeni, da so pogosto tudi ugibali. Pri odraslih je bilo nekoliko drugače, saj je večina odraslih podala vsaj en pravi odgovor, od tega skoraj vsi tisti iz centra Celja.

Grafikon 7: Porazdelitev pravih odgovorov

Grafikon prikazuje odstotek posameznih pravih odgovorov, ki so jih podali učenci in odrasli, skupaj iz centra Celja in okolice, saj med njimi ni bistvenih razlik. Pri tem vprašanju so učenci sklepali, da se je s fotografijo ukvarjal le oče. A praktično se je s fotografijo ukvarjala vsa družina. Poleg njega še oče in mama, žena in obe hčeri. Da se je tudi hčerka ukvarjala s fotografijo, so vedeli tudi številni odrasli.

4.5.5 Kje stoji njegov atelje še danes?

Tabela 11: Kje stoji njegov atelje še danes?

UČENCI

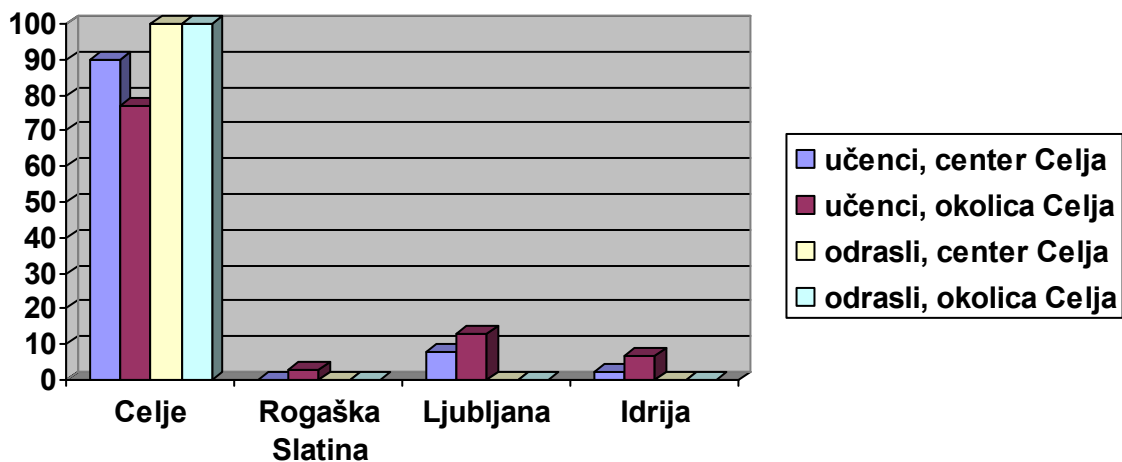
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
v Razlagovi ulici v Celju	56	90 %	69	77 %
v Razlagovi ulici v Rogaški Slatini	-	-	3	3 %
v Ljubljani	5	8 %	12	13 %
v Idriji	1	2 %	6	7 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 12: Kje stoji njegov atelje še danes?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
v Razlagovi ulici v Celju	42	100 %	20	100 %
v Razlagovi ulici v Rogaški Slatini	-	-	-	-
v Ljubljani	-	-	-	-
v Idriji	-	-	-	-
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 8: Kje stoji njegov atelje še danes?

Na to vprašanje je večina tako učencev kot odraslih pravilno odgovorila, saj se vsakodnevno sprehajajo mimo Pelikanovega ateljeja ali pa so ga s šolo že obiskali. Učenci iz okolice so imeli morda le manjše težave, saj ne živijo v centru Celja in niso vsak dan v Celju, če pa že, pa ponavadi zaidejo v večje trgovske centre ali kam drugam. Odraslim pa se tu ni porajalo nobeno vprašanje, saj so vsi pravilno odgovorili.

4.5.6 Ali ste že kdaj obiskali Pelikanov atelje?

Tabela 13: Ali ste že kdaj obiskali Pelikanov atelje?

UČENCI

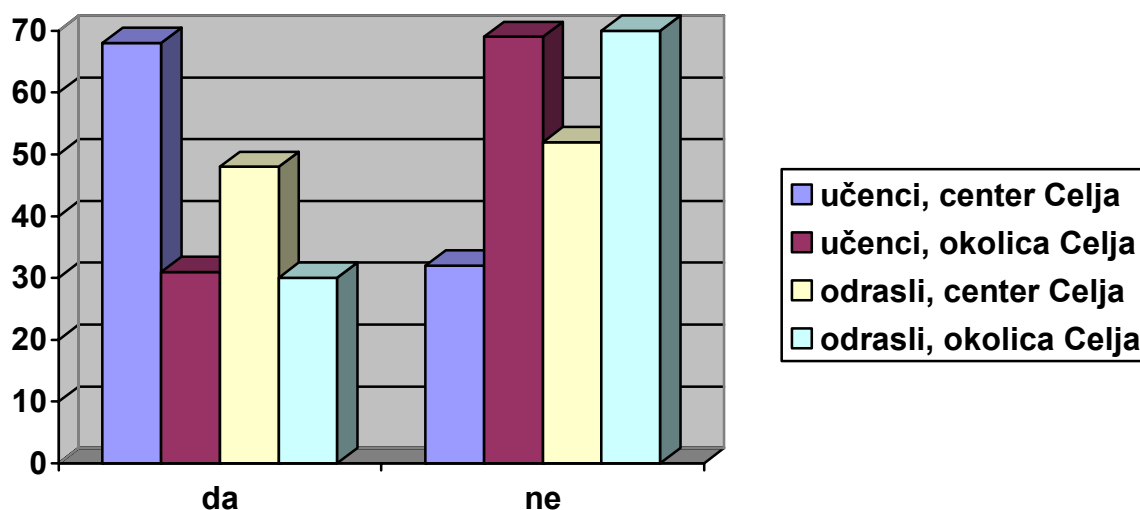
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
da	42	68 %	28	31 %
ne	20	32 %	62	69 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 14: Ali ste že kdaj obiskali Pelikanov atelje?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
da	20	48 %	6	30 %
ne	22	52 %	14	70 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 9: Ali ste že obiskali Pelikanov atelje?

Iz odgovorov je razvidno, da so učenci iz centra že večkrat obiskali atelje, saj imajo večjo možnost in lažjo pot do obiska. Zanimivo pa je, da več kot polovica odraslih še ni obiskala muzeja. Verjetno je tak rezultat posledica tega, da atelje učenci najpogosteje obišejo v okviru šolske ekskurzije in ne toliko z družino, s katero se raje odpravijo kam drugam in ne v muzej.

4.5.7 Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan?

Tabela 15: Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan?

UČENCI

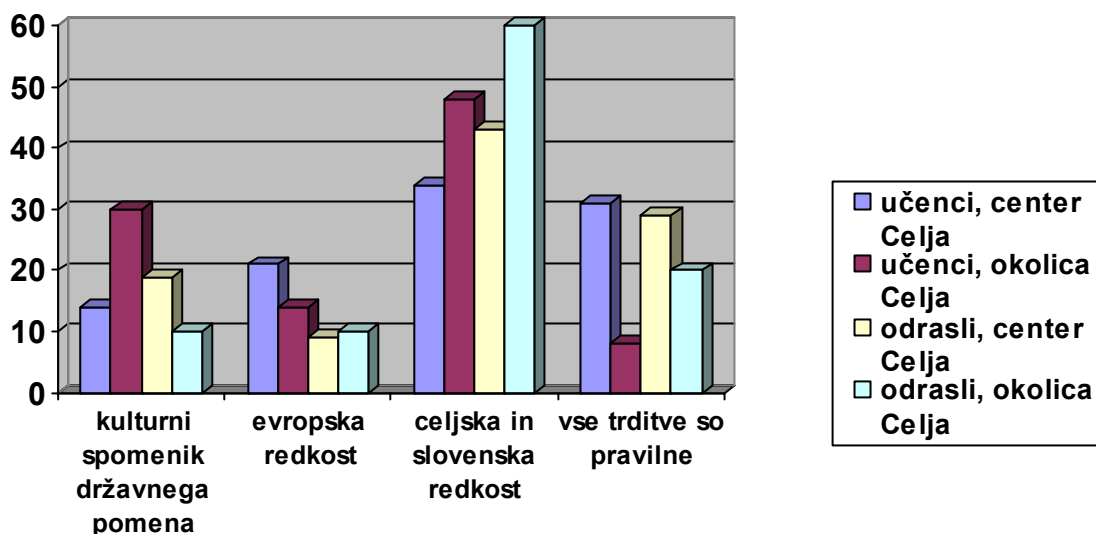
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
ker je kulturni spomenik državnega pomena	9	14 %	27	30 %
ker je evropska redkost	13	21 %	13	14 %
ker je celjska in slovenska redkost	21	34 %	43	48 %
vse trditve so pravilne	19	31 %	7	8 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 16: Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
ker je kulturni spomenik državnega pomena	8	19 %	2	10 %
ker je evropska redkost	4	9 %	2	10 %
ker je celjska in slovenska redkost	18	43 %	12	60 %
vse trditve so pravilne	12	29 %	4	20 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 10: Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan?

To vprašanje je bilo po eni strani težko, po drugi pa lahko, saj so si bili dani odgovori zelo podobni in pravzaprav vsi pravilni. Tako so odstotki razdeljeni in ne prevladuje le en odgovor, tako pri učencih kot pri odraslih. Čeprav je atelje slovenska redkost, pa se v vodnikih pogosto ne pojavlja kot znamenitost ali posebnost in tudi ni tako znan, pa čeprav je tudi evropska redkost. Tega večina ne ve in morava priznati, da tega pred to raziskovalno nalogo tudi sama nisva vedela.

4.5.8 Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan?

Tabela 17: Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan?

UČENCI

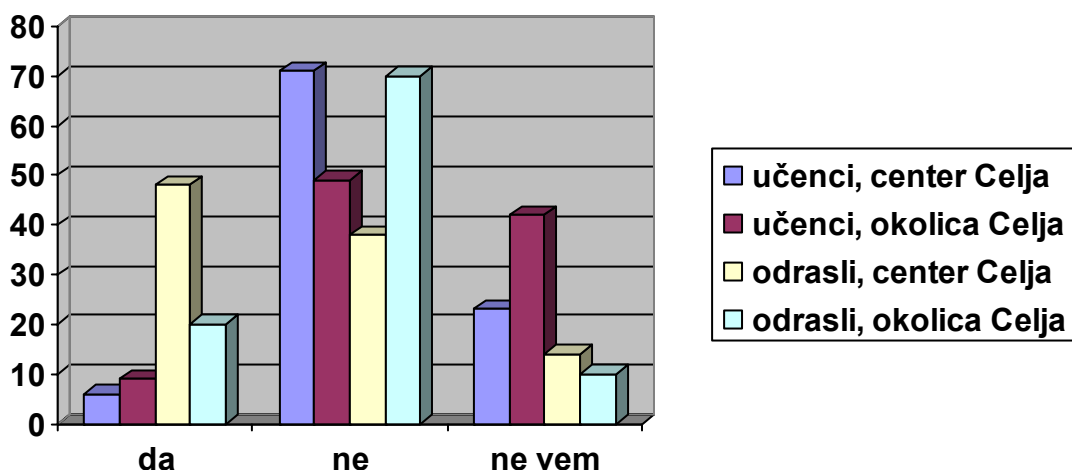
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
da	4	6 %	8	9 %
ne	44	71 %	44	49 %
ne vem	14	23 %	38	42 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 18: Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
da	20	48 %	4	20 %
ne	16	38 %	14	70 %
ne vem	6	14 %	2	10 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 11: Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan?

Večina učencev je odgovorila, da fotografije, ki bi jo posnel studio Pelikan, nima ali pa o tem niso bili prepričani. Verjetno zato, ker v današnjih časih takšna fotografiranja niso več popularna in so te fotografije večinoma pri njihovih starih starših ali spravljene na kašnem podstrešju ali v kleti. Tisti, ki pa so odgovorili pritrdilno, so fotografije potrebovali za osebne dokumente, fotografirali so se ob posebnih dogodkih, morda celo njihovih prednikov in ne njih, nekateri pa so se kar tako odšli fotografirat, po vsej verjetnosti, ko so obiskali Pelikanov atelje. Odrasli pa imajo več shranjenih fotografij (kar 48 % odraslih Celjanov ima doma kakšno fotografijo, ki jo je posnel studio Pelikan), saj so se slikali, ko so bili mlajši in je bil to edini način za pridobitev kvalitetne družinske fotografije, mogoče pa je takrat še živel sam Josip Pelikan. Fotografirali so se ob maturi, ob rojstnem dnevu in ob 25- letnici poroke. Gospa, ki ima 90 let, pa nam je povedala, da je bilo pri njih doma 13 otrok in da so iz Pelikanovega studia hodili k njim domov, da so posneli družinske fotografije.

4.5.9 Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu?

Tabela 19: Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu?

UČENCI

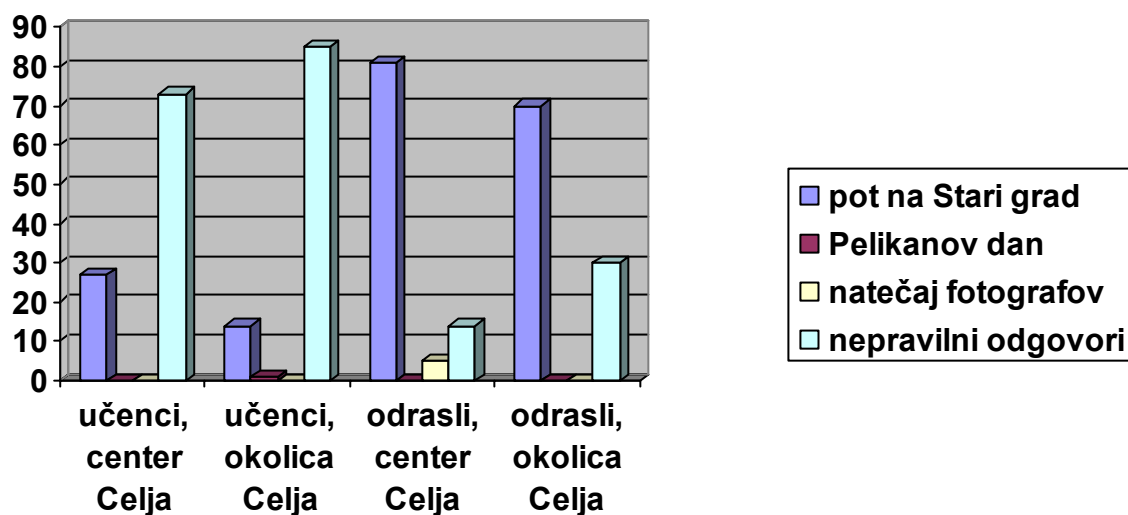
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
Pelikanova pot na Stari grad	17	27 %	13	14 %
Pelikanov dan			1	1 %
nepravilni odgovori in brez odgovora	45	73 %	76	85 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 20: Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu?

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
Pelikanova pot na stari grad	34	81 %	14	70 %
natečaj fotografov	2	5 %		
nepravilni odgovori in brez odgovora	6	14 %	6	30 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 12: Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu?

Pri tem vprašanju lahko rečeva, da sva se nasmejala pri prebiranju odgovorov, saj so bili zelo različni, zanimivi in pestri. Največ učencev, ki so odgovorili na vprašanje, tako iz centra kot okolice, se je strinjalo, da se po njem imenuje Pelikanova pot na Stari grad.

Josip Pelikan je zelo rad zahajal na celjski Stari grad. Veselila ga je hoja, predvsem pa ga je mikalo znova in znova ovekovečiti panoramo mesta Celja. Motila pa ga je dolga in prašna cesta na Stari grad. Zato se je odločil raziskati pobočje pod gradom ter načrtovati pohodniško pot skozi gozd – nekakšno bližnjico – na Stari grad. Takšno pot je turistično društvo res uredilo in dobila je ime Pelikanova pot.

Kar 18 učencev iz centra in okolice se je ob odgovarjanju spomnilo na Pelikanovo kolekcijo pisal in flomastrov, vendar le-ta nimajo nobene zveze z mojstrom Pelikanom, saj izvirajo iz Nemčije in so bila izumljena pred Pelikanovim rojstvom. Kar 12 učencem se zdi, da so že hodili po Pelikanovi ulici, o čemer bi bilo vredno razmisliti. Drugi nepravilni odgovori

učencev so bili: pivo, stolp na Starem gradu, trgovina. Večina pa se ni domislila nobenega odgovora na to vprašanje.

Odrasli so se držali bolj » nevtralnih« odgovorov. Večina jih je odgovorila pravilno, saj so lahko po Pelikanovi poti že večkrat odšli na Stari grad, nekateri pa so vedeli, da je včasih potekal tudi natečaj fotografov, kar nekaj pa jih je med sprehajanjem mislilo, da so že hodili po Pelikanovi ulici ali bili na Pelikanovem trgu.

Fotografija 43: Skromna oznaka Pelikanove poti na Stari grad (avtor: Tilen Stropnik)

Fotografija 44: Vhod na Pelikanovo pot na Starem gradu (avtor: Tilen Stropnik)

4.5.10 Prepoznavnost objektov na Pelikanovih fotografijah

a) Banka Celje

Tabela 21: Prepoznavnost Banke Celje

UČENCI

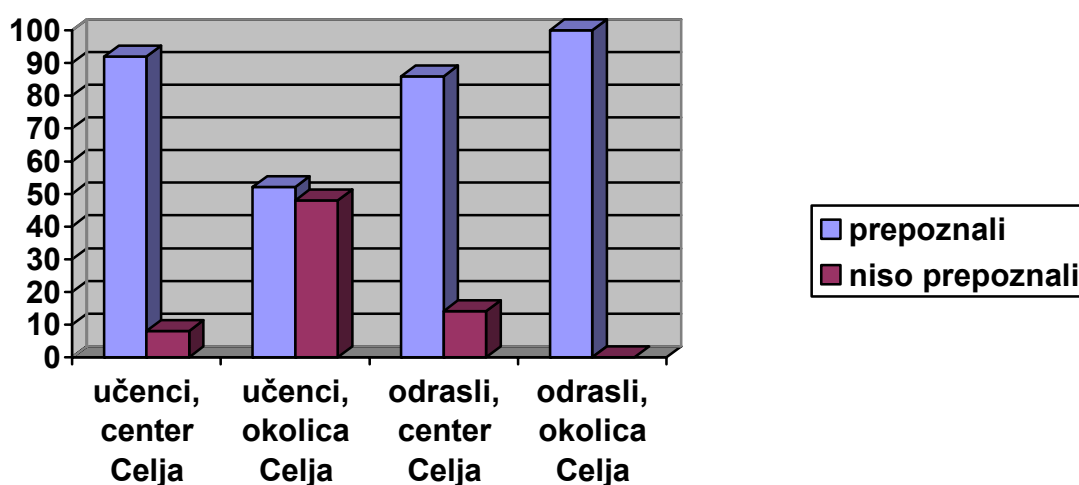
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	57	92 %	47	52 %
niso prepoznali	5	8 %	43	48 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 22: Prepoznavnost Banke Celje

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	36	86 %	20	100 %
niso prepoznali	6	14 %	-	-
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 13: Prepoznavnost Banke Celje

Med učenci iz centra Celja in okolice je opazna razlika v prepoznavanju Banke Celje. Učenci iz centra se vsak dan sprehodijo mimo banke, zato je skoraj nujno, da jo poznajo, medtem ko učenci iz okolice le občasno zaidejo v center mesta, s starši ali pa ob redkih obiskih s šolo. Zato jih je le 52 % prepoznalo banko, medtem ko je 92 % učencev iz centra prepoznalo Banko Celje. Več jih je v odgovoru zapisalo tudi Plečnikova banka, zdaj sedež Banke Celje, nekaj posojilnica, hranilnica ter Kino Metropol. Eden je na sliki »prepoznal« NUK, Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani, kar je seveda nepravilen odgovor.

Odrasli so v večji meri prepoznali banko, kar je razumljivo, saj imajo odrasli v njej tudi več opravkov, preseneča pa dejstvo, da jih je banko prepoznalo več tistih, ki stanujejo izven centra mesta. 6 odraslih anketirancev meni, da je na sliki trgovina Stermecki, ki je v Celju včasih res obratovala, vendar ne na tem mestu oziroma v tej stavbi.

b) Celjska koča

Tabela 23: Prepoznavnost Celjske koče

UČENCI

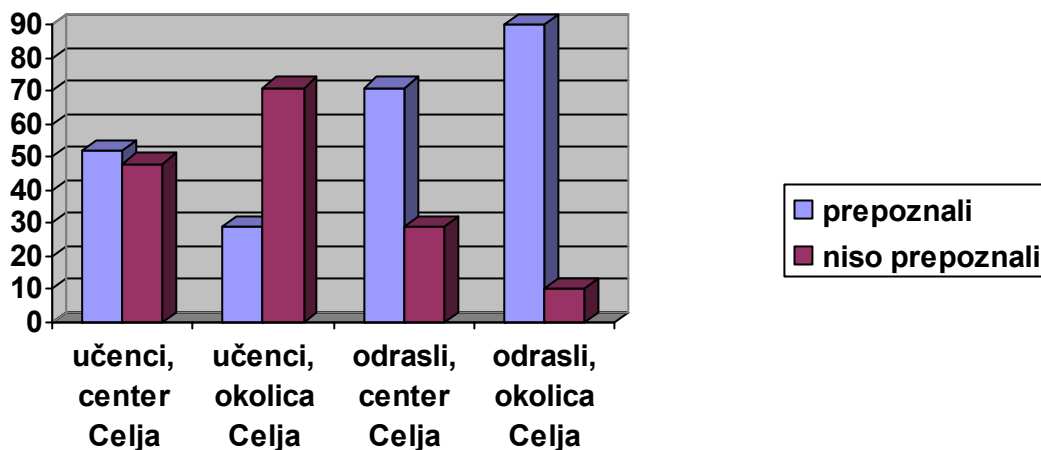
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	32	52 %	26	29 %
niso prepoznali	30	48 %	64	71 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 24: Prepoznavnost Celjske koče

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	30	71 %	18	90 %
niso prepoznali	12	29 %	2	10 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 14: Prepoznavnost Celjske koče

Približno polovica učencev iz centra Celja je prepoznala staro Celjsko kočo, kar nakazuje, da nekateri kar dobro poznajo svojo okolico. Zanimivo pa je, da je iz okolice Celja zgradbo prepoznalo le 30 % anketirancev, saj bi kdo mislil, da je tistim, ki živijo malo iz centra Celja, Celjska koča kar dobro znana. Nekateri so celo mislili, da je to Rogla. Sicer pa tega objekta ni več, ampak na tem mestu stoji moderna nova stavba.

Pri odraslih je velika večina prepoznala Celjsko kočo; tako iz centra kot iz okolice. To pomeni, da odrasli občani veliko bolj poznajo svojo okolica in verjetno tudi veliko bolj hodijo po okoliških hribih kot današnja mladina. Našel pa se je tudi kakšen, ki je mislil, da je to Almin dom na Svetini.

c) *Hotel Evropa*

Tabela 25: Prepoznavnost hotela Evropa

UČENCI

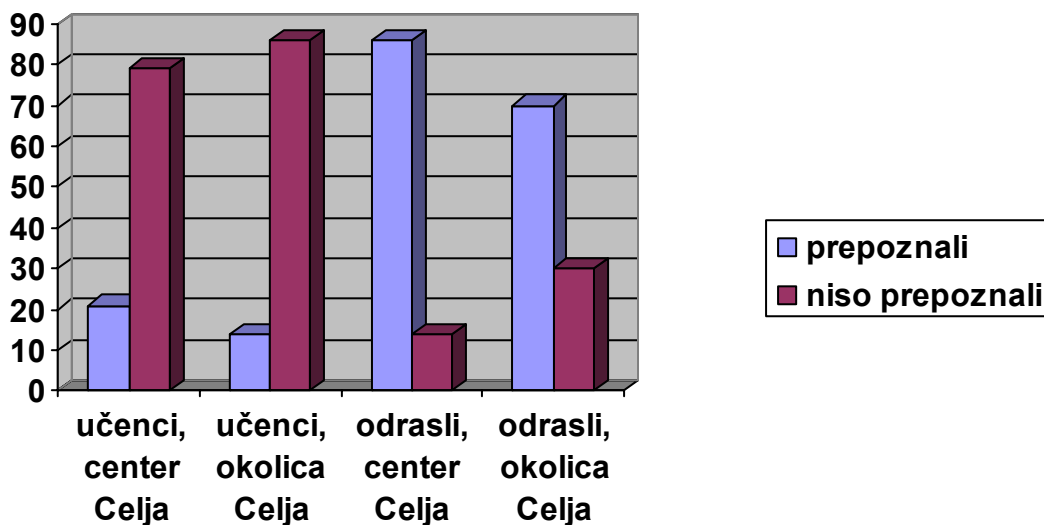
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	13	21 %	13	14 %
niso prepoznali	49	79 %	77	86 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 26: Prepoznavnost hotela Evropa

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	36	86 %	14	70 %
niso prepoznali	6	14 %	6	30 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 15: Prepoznavnost hotela Evropa

Zelo malo učencev je prepoznalo zgradbo hotela Evropa; le nekaj več iz centra kot iz okolice Celja. Zdi se, da ne zahajajo tako pogosto v hotelsko kavarno, kar je pravzaprav tudi razumljivo, saj je okolje namenjeno starejšim obiskovalcem.

Pri odraslih je ravno obratno. Tako iz centra kot iz okolice je velika večina zgradbo prepoznala (kar 86 oziroma 70 %), verjetno zato, ker jo že od mladosti poznajo kot kraj, kjer so kot mladina hodili na sok ali kavo. Zanimivo je, da so tudi tu nekateri prepoznali Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani.

č) *Narodni dom oz. stavba Mestne občine Celje*

Tabela 27: Prepoznavnost Narodnega doma

UČENCI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	30	48 %	33	37 %
niso prepoznali	32	52 %	57	63 %
	62	100 %	90	100 %

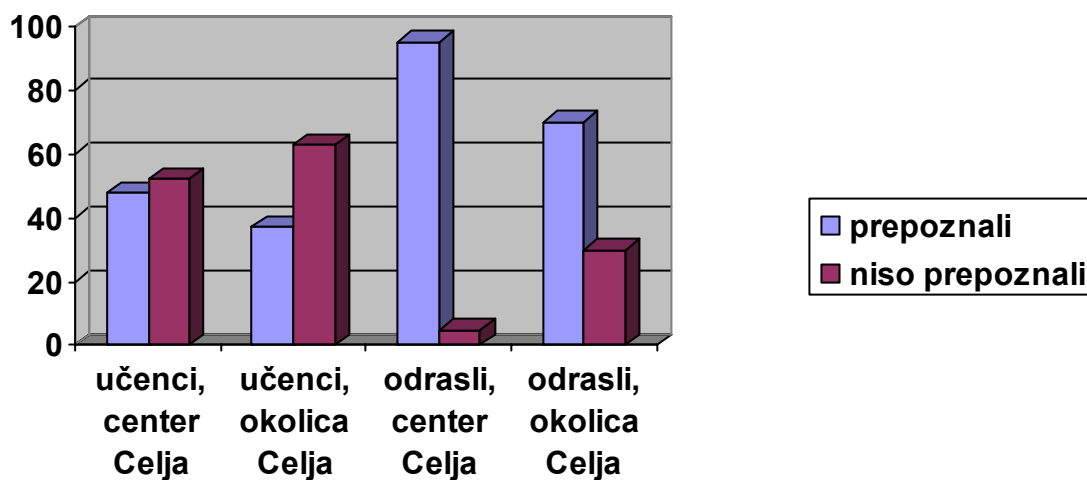
Tabela 28: Prepoznavnost Narodnega doma

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	40	95 %	14	70 %
niso prepoznali	2	5 %	6	30 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 16: Prepoznavnost Narodnega doma

Pri tej fotografiji sva upoštevala oba odgovora, torej Narodni dom oziroma stavba Mestne občine Celje.

Celjska mladina iz centra Celja je kar dobro seznanjena z zgradbo svoje občine, saj jo je skoraj polovica prepoznala. Mogoče zato, ker so blizu tudi sodišče, razne šole in knjižnica in je to najbolj prometni del mestnega jedra. Pri učencih iz okolice Celja večina stavbe ni prepoznala, kar pa je razumljivo, saj so današnja bolj popularna mesta za druženje trgovski centri kot pa center Celja. Nekateri so bili celo prepričani, da je to hotel Evropa ali pa Hermanov brlog.

Odrasli iz centra Celja so skoraj vsi prepoznali zgradbo, tako tudi tisti iz okolice – le da nekaj manj. Odrasli Celjani imajo opravke v stavbi celjske občine in jo zato dobro prepoznajo.

d) Šubičev paviljon ob železniški postaji

Tabela 29: Prepoznavnost Šubičevega paviljona

UČENCI

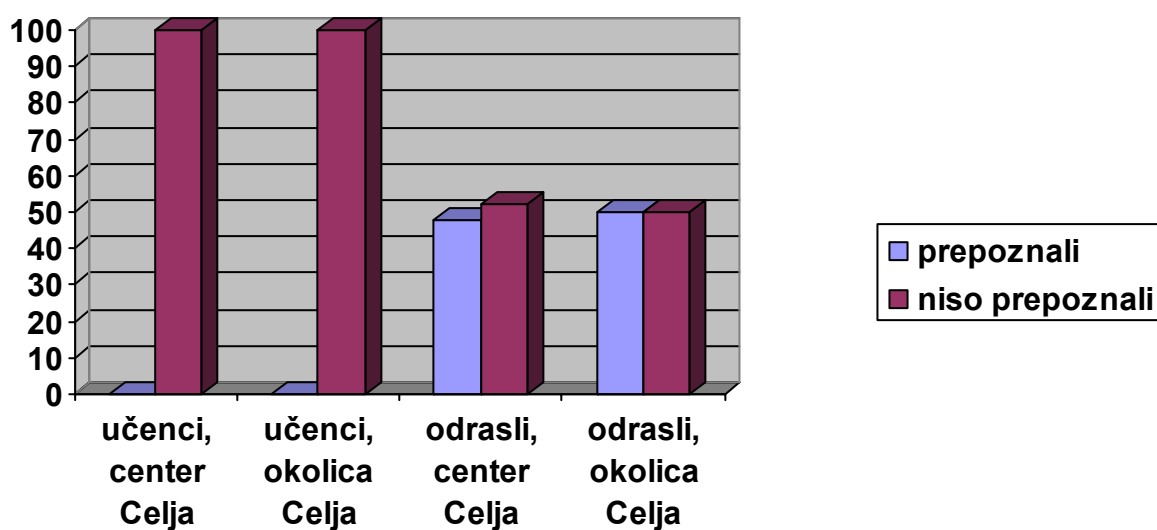
	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo				
niso prepoznali	62	100 %	90	100 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 30: Prepoznavnost Šubičevega paviljona

ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	20	48 %	10	50 %
niso prepoznali	22	52 %	10	50 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 17: Prepoznavnost Šubičevega paviljona ob železniški postaji

Nekateri so menili, da je to vojašnica, drugi pošta, park, Pelikanov spomenik, muzej, pogojno pa bi lahko kot pravičen odgovor upoštevali odgovor treh anketirancev, ki so zapisali, da je bila to trafika. Mladina te zgradbe sploh ni prepoznala. Le trije anketiranci so menili, da je to kiosk, kar je pravzaprav pravilno. Pri odraslih pa je bil rezultat polovičen. Verjetno zato, ker se nekateri spominjajo te zgradbe še iz otroštva. Tisti, ki so odgovorili prav, so se spominjali zgradbe kot kioska ali pa paviljona ob železniški postaji; nekdo celo kot zgradbo iz Rogaške Slatine.

e) Slovensko ljudsko gledališče Celje

Tabela 31: Prepoznavnost SLG Celje

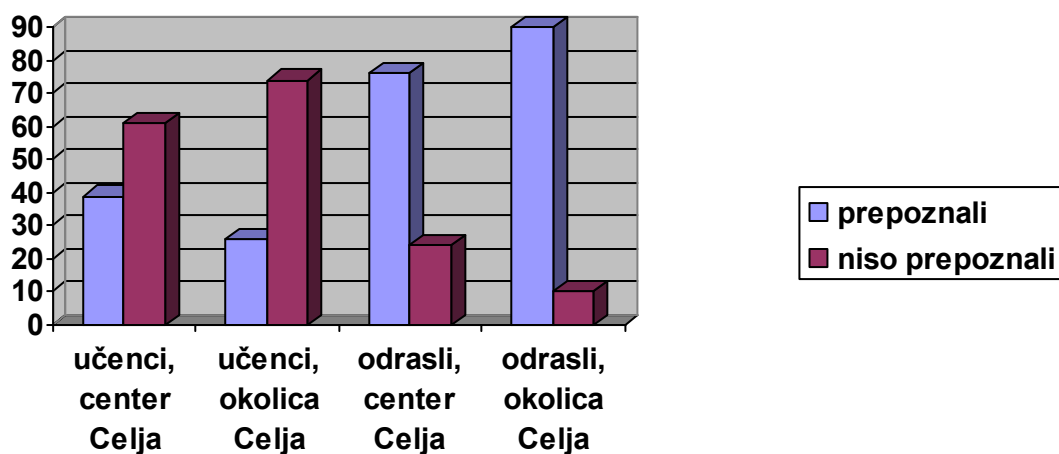
UČENCI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	24	39 %	23	26 %
niso prepoznali	38	61 %	67	74 %
	62	100 %	90	100 %

Tabela 32: Prepoznavnost SLG Celje ODRASLI

	center Celja		okolica Celja	
	število	%	število	%
prepoznali zgradbo	32	76 %	18	90 %
niso prepoznali	10	24 %	2	10 %
	42	100 %	20	100 %

Grafikon 18: Prepoznavnost Slovenskega ljudskega gledališča Celje

Več kot 60 % mladih, tako iz centra kot iz okolice, gledališča skorajda ni prepoznala. To je razumljivo, saj je gledališče zelo spremenilo svojo zunanjo podobo. Mogoče tudi zato, ker jim je od gledališča bolj znan kino, saj tja bolj zahajajo. Pri odraslih je zanimivo, da je gledališče prepoznalo več ljudi iz okolice. Mislili bi si, da tisti iz centra bolj poznajo svoje kulturne ustanove in bo tistim iz okolice manj znana, toda zgodilo se je ravno obratno. Kar 18 anketirancev je menilo, da je to Vodni stolp, saj mu je po obliki del gledališča precej podoben.

5 ZAKLJUČEK

O mojstru fotografu Josipu Pelikanu sva veliko izvedela. Zanimivo se je bilo sprehoditi skozi njegov čas, pokukati skozi njegove fotografske kamere ter izvedeti, koliko Celjani in tisti iz okolice, mlajši in starejši, zares poznajo Josipa Pelikana. Ni naključje, da sva izbrala prav njega, saj je bil res odličen fotograf in mojster, a to še ne pomeni, da ga tudi Celjani zares poznajo.

Prva hipoteza, ki sva jo postavila, je bila, da večina anketirancev pozna ime Josipa Pelikana in ve, da je bil znani celjski fotograf. To hipotezo lahko potrdiva, saj jih večina pozna samo ime, drugi podatki o njegovem življenju in delu pa so težji zalogaj za večino anketirancev. Izjema so le odrasli Celjani, ki vedo več. Zato lahko potrdiva tudi naslednjo hipotezo, ki pravi, da anketiranci, ki živijo v centru Celja, vedo več o Pelikanu kot tisti, ki živijo v okolici. A to hipotezo lahko le deloma potrdiva. Poznavanje Pelikana je odvisno predvsem od starosti, zato lahko potrdiva tudi naslednjo hipotezo, ki pravi, da starejši anketiranci vedo več o Pelikanu kot mlajši. To je pravzaprav razumljivo. Res pa je, da so si odgovori med sabo pogosto tudi zelo podobni. Učenci malo vedo o Josipu Pelikanu in občutek sva dobila, da jih tudi ne zanima, kako pomemben je bil Josip Pelikan za svoj čas ter veliko bolj kvaliteten od znanih fotografov danes. A tudi če nas določena tema ne zanima, je prav, da o svojem mestu in njenih znanih ljudeh vemo vsaj nekaj.

Naslednjo hipotezo lahko potrdiva. Čeprav je Pelikanov studio v samem centru Celja, ga je doslej obiskalo malo anketirancev. Žalostno, vendar resnično, saj nekateri sploh ne vedo, kje se studio nahaja. Večinoma ga obiščejo učenci v okviru šole in le redko s starši. Vseeno moramo poznati svoje mesto, znamenitosti in zanimivosti.

Tudi hipotezo, da starejši anketiranci v večji meri prepoznajo objekte s fotografij iz časa Pelikana kot mlajši, lahko potrdiva. Starejši, tako tisti iz centra mesta kot iz okolice, imajo več opravkov v Celju kot mladi, predvsem tisti, ki živijo v okolici, ki so prepoznali zelo malo objektov. Res je, da imajo starejši »prednost«, saj so se mimo njih sprehodili velikokrat, pa tudi tiste, ki jih danes ni več, so videli v mladosti. Zaskrbljujoče pa je, kako malo poznajo Celje in pomembne zgradbe učenci, ki živijo v okolici Celja. Narodni dom, Banka Celje, Celjski dom so tako pomembne zgradbe, da bi jih morali poznati. Mogoče bi bilo dobro, da se na izlet kdaj odpravijo tudi v Celje, da ne bodo kakšnega izmed drugih mest poznali bolje kot tistega, v bližini katerega živijo. S tem sva potrdila tudi naslednjo hipotezo, in sicer, da učenci iz okolice Celja zelo redko prihajajo v center Celja, zato zelo slabo poznajo mestno središče.

Tako kot gre čas naprej, tako se je tudi Celje spremenilo od Pelikanovih časov. Če primerjamo njegove fotografije z današnjimi, lahko vidimo, da je v Celju mnogo sprememb, zato tudi hipotezo, da se je Celje od Pelikanovih časov vidno spremenilo, lahko potrdiva. Vendar vseeno velja to bolj ali manj za samo poselitev, kar vidimo zlasti iz panoramske fotografije s Starega gradu, stavbe pa so v glavnem ostale iste, le prenovljene so bile kar nekajkrat. Tudi promet se je močno povečal in idiličnih posnetkov, kot jih je lahko posnel mojster Pelikan, brez prometa, ki bi skazil fotografijo, ni več mogoče posneti. Skrbi pa naju, da se mestno središče čedalje bolj prazni, mestne ulice pa so puste in dolgočasne. Prav zanimivo bi se bilo vrniti v Pelikanov čas in preveriti, kako je bilo takrat.

Josip Pelikan ni bil samo fotograf, ampak je bil mojster in umetnik za svoj čas, pa tudi danes mu ne bi pripisali nič manj zvaneč naziv. Današnji fotografi se z njim ne morejo primerjati, saj si verjetno sploh ne predstavljajo, kakšen velik napor in koliko časa je fotograf včasih potreboval, da je ustvaril dober posnetek. Pri vsem skupaj pa je najbolj žalostno to, da se ga danes redko spominjamo in nekateri, predvsem mladi, o njem ničesar ne vedo, čeprav se sprehajajo po Celju mimo njegovih fotografij, njegovega ateljeja ter odhajajo na Stari grad po "njegovi poti." Celje bi moralo za svojega velikega umetnika narediti več.

6 VIRI IN LITERATURA

- Avguštinčič, B.** Pelikan gostuje v prestolnici. *Novi tednik*, okt. 2006, leto 61, št. 79, str. 27.
- Avguštinčič, B.** Pelikan se odpravlja na Češko. *Novi tednik*, sept. 2007, leto 62, št. 75, str. 15
- Biser na Savinji:** Celje na starih razglednicah. Nazarje: Epsi, 1993.
- Fišer, M.** Nasmešek prosim, slika vas Josip Pelikan. *Fotografija*, 1998, št. 3, str. 44
- Kambič, M.** Josip Pelikan (1885-1977) in njegova fotografska delavnica. *Kronika*. 1986, letn. 34, št. 3, str. 204–207.
- Kambič, M.** Josip Pelikan (1885–1977) in njegova fotografska zapuščina. *Foto antika*, jun. 1987, št. 9/10, str. 12–13.
- Kambič, M.** Josip Pelikan – monografija in obnovljeni atelje. *Foto antika*, jun. 1997, št. 20, str. 7.
- Kopušar, S.** Promenada nostalgije : oživljeni dnevi celjskega meščanstva, kot ga je videl Josip Pelikan. *Novi tednik*, nov. 2000, leto 55, št. 45, str. 12.
- Kregar, T., Počivavšek, M.** *Stari pisiker*. Celje: Muzej novejšje zgodovine, 2002.
- Medved, D.** Dragocen kamen v mozaiku: Josip Pelikan, slovenski fotograf. *Delo*, jul. 1997, leto 39, št. 154, str. 8.
- Pelikan, J.** *Josip Pelikan, slovenski fotograf*. Celje: Mohorjeva družba, 1996.
- Pelikan, J.** *Josip Pelikan: arhitektura in industrija:[1885-1977] = architecture and industry*. Celje: Muzej novejšje zgodovine, 2007.
- Pelikan, J.** *Josip Pelikan : slovenski fotograf = Slovenian photographer*. Celje: Muzej novejšje zgodovine, 2010.
- Pelikan, J.** *Josip Pelikan: Portretist = Portraitist*. Celje: Muzej novejšje zgodovine, 2006.
- Počivavšek, M.** Fototeka Josipa Pelikana, kronista s fotografskim objektivom. V: Zborovanje Slovenskega muzejskega društva, 2003, str. 109–111.
- Rihter, A.** Slovenski fotograf Josip Pelikan dokumentalist, kronist. *Argo*, 1997, let. 40, št. 1, str. 23–27.
- Stekleni fotografski atelje Josipa Pelikana.** Dostopno na naslovu: <http://www2.arnes.si/~cemnzc/PelikanovStudio/PelikanovStudioUvod.htm>
- Štefanec, V.** Strogi gospodje in dične gospodične: Josip Pelikan, fotograf celjskega meščanstva. *Delo*, okt. 2006, leto 48, št. 237, str. 13.

7 SEZNAM FOTOGRAFIJ, TABEL, GRAFIKONOV IN PRILOG

SEZNAM FOTOGRAFIJ

- Fotografija 1: Josip Pelikan (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 2: Josip Pelikan v sokolski uniformi (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 3: Napis na ateljeju Josipa Pelikana (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 4: Družina Pelikan, 1929 (vir: Josip Pelikan, 2010)
Fotografija 5: Navdušen planinec Josip Pelikan (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 6: Logarska dolina, kot jo je videl Josip Pelikan (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 7: Fotografski atelje v Idriji (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 8: Foto Pelikan nekoč (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 9: Foto Pelikan danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 10: Pelikanov studio v Rogaški Slatini (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 11: Pelikan se odpravlja na Češko (vir: Avguštinčič, 2007)
Fotografija 12: Streljanje talcev v Starem piskru (vir: Kregar, Počivavšek, 2002)
Fotografija 13: Utrip mesta Celje v Pelikanovem času – danes v izložbi hotela Evropa (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 14: Kažipot k Pelikanovemu fotografskemu ateljeju (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 15: Pelikanov atelje je danes stisnjen med okoliške stavbe (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 16: Originalni napisi na stavbi ateklenega ateljeja (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 17: Fotografski atelje (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 18: Mlada raziskovalca v steklenem ateljeju (avtorica: Urška Sotler)
Fotografija 19: Hotel Evropa (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 20: Hotel Evropa danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 21: Celjski dom (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 22: Celjski dom danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 23: Šubičev paviljon pri celjski železniški postaji (vir: Josip Pelikan, 2007)
Fotografija 24: Mesto, kjer je nekoč stal Šubičev paviljon (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 25: Ljudska posojilnica Celje (vir: Josip Pelikan, 2007)
Fotografija 26: Banka Celje danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 27: Celjski narodni dom (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 28: Celjski narodni dom danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 29: Slovensko ljudsko gledališče Celje (vir: Josip Pelikan, 2007)
Fotografija 30: Slovensko ljudsko gledališče danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 31: Pogled na Jožefov hrib (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 32: Pogled na Jožefov hrib danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 33: Prešernova ulica (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 34: Prešernova ulica danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 35: Mestni park (vir: Josip Pelikan, 2007)
Fotografija 36: Mestni park danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 37: Celjski Stari grad (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 38: Celjski Stari grad danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 39: Celjska panorama, 1936-1938 (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 40: Celjska panorama danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 41: Splavarji na Savinji in pogled na Stari grad (vir: Josip Pelikan, 1996)
Fotografija 42: Pogled na obrežje Savinje in Stari grad danes (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 43: Skromna oznaka Pelikanove poti na Stari grad (avtor: Tilen Stropnik)
Fotografija 44: Vhod na Pelikanovo pot na Starem gradu (avtor: Tilen Stropnik)

SEZNAM TABEL

Tabela 1: Anketiranci glede na kraj bivanja in spol

Tabela 2: Starost odraslih anketirancev

Tabela 3: Kdo je bil Josip Pelikan? UČENCI

Tabela 4: Kdo je bil Josip Pelikan? ODRASLI
Tabela 5: Kdaj je živel? UČENCI
Tabela 6: Kdaj je živel? ODRASLI
Tabela 7: Od kod je izvirala njegova družina? UČENCI
Tabela 8: Od kod je izvirala njegova družina? ODRASLI
Tabela 9: Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo? UČENCI
Tabela 10: Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo? ODRASLI
Tabela 11: Kje stoji njegov atelje še danes? UČENCI
Tabela 12: Kje stoji njegov atelje še danes? ODRASLI
Tabela 13: Ali ste že kdaj obiskali Pelikanov atelje? UČENCI
Tabela 14: Ali ste že kdaj obiskali Pelikanov atelje? ODRASLI
Tabela 15: Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan? UČENCI
Tabela 16: Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan? ODRASLI
Tabela 17: Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan? UČENCI
Tabela 18: Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan? ODRASLI
Tabela 19: Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu? UČENCI
Tabela 20: Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu? ODRASLI
Tabela 21: Prepoznavnost Banke Celje UČENCI
Tabela 22: Prepoznavnost Banke Celje ODRASLI
Tabela 23: Prepoznavnost Celjske kočice UČENCI
Tabela 24: Prepoznavnost Celjske kočice ODRASLI
Tabela 25: Prepoznavnost hotela Evropa UČENCI
Tabela 26: Prepoznavnost hotela Evropa ODRASLI
Tabela 28: Prepoznavnost Narodnega doma ODRASLI
Tabela 27: Prepoznavnost Narodnega doma UČENCI
Tabela 29: Prepoznavnost Šubičevega paviljona UČENCI
Tabela 30: Prepoznavnost Šubičevega paviljona ODRASLI
Tabela 31: Prepoznavnost SLG Celje UČENCI
Tabela 32: Prepoznavnost SLG Celje ODRASLI

SEZNAM GRAFIKONOV

Grafikon 1: Anketiranci glede na kraj bivanja
Grafikon 2: Starost odraslih anketirancev
Grafikon 3: Kdo je bil Josip Pelikan?
Grafikon 4: Kdaj je živel?
Grafikon 5: Od kod je izvirala njegova družina?
Grafikon 6: Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo?
Grafikon 7: Porazdelitev pravih odgovorov
Grafikon 8: Kje stoji njegov atelje še danes?
Grafikon 9: Ali ste že obiskali Pelikanov atelje?
Grafikon 10: Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan?
Grafikon 11: Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan?
Grafikon 12: Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu?
Grafikon 13: Prepoznavnost Banke Celje
Grafikon 14: Prepoznavnost Celjske kočice
Grafikon 15: Prepoznavnost hotela Evropa
Grafikon 16: Prepoznavnost Narodnega doma
Grafikon 17: Prepoznavnost Šubičevega paviljona ob železniški postaji
Grafikon 18: Prepoznavnost Slovenskega ljudskega gledališča Celje

SEZNAM PRILOG

Anketni vprašalnik

8 PRILOGE

Anketni vprašalnik

III. OSNOVNA ŠOLA CELJE
VODNIKOVA UL. 4 3000 CELJE tel.: 03 425 14 00 fax: 03 425 14 28

ANKETA O ZNANEM CELJANU JOSIPU PELIKANU

Sva učenca III. OŠ Celje, Alja Roškar in Tilen Stropnik. V okviru raziskovalne naloge z naslovom **Po sledih mojstra Pelikana želiva izvesti anketo o poznavanju znanega Celjana Josipa Pelikana. Prosiva vas, da si vzamete nekaj časa in odgovorite na zastavljena vprašanja. Za pomoč se vam vnaprej najlepše zahvaljujema.**

Spol (obkroži): M / Ž

Starost: _____

Kraj bivanja (obkroži):   center Celja   okolica Celja in drugo

1. Kdo je bil Josip Pelikan?

- a) slikar   b) pesnik   c) fotograf   d) igralec

2. Kdaj je živel?

- a) 1885–1977   b) 1941–1985   c) 1785–1843   d) 1877–1945

3. Od kod je izvirala njegova družina?

- a) s Češke   b) iz Avstrije   c) iz Hrvaške   d) iz Slovenije

4. Kdo izmed članov Pelikanove družine se je še ukvarjal s fotografijo?

---

5. Kje stoji njegov atelje še danes?

- a) v Razlagovi ulici v Celju   b) v Razlagovi ulici v Rogaški Slatini
c) v Ljubljani   d) v Idriji

6. Ali ste že kdaj obiskali Pelikanov atelje? DA NE

7. Zakaj je Pelikanov stekleni atelje tako znan?

- a) ker je kulturni spomenik državnega pomena
- b) ker je evropska redkost
- c) ker je celjska in slovenska redkost
- d) vse trditve so pravilne

8. Ali imate doma kakšno fotografijo, ki jo je fotografiral studio Pelikan?

- a) da. Ob kakšni priložnosti je nastala? _____
- b) ne
- c) ne vem

9. Kaj se v Celju še imenuje po Josipu Pelikanu?

_____

10. Naslednje fotografije arhitekture mesta Celja in okolice je posnel Josip Pelikan. Nekatere izmed stavb so spremenjene, drugih ni več. Prosimo vas, da si ogledate fotografije ter zapišete, kaj prikazujejo.

_____
_____

_____
_____

Najlepša hvala za sodelovanje.